ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1993 йил 11 май
СЕШАНБА
№ 54 (5.496)
НАРХИ: ОБУНАЧИГА 3 СЎМ. СОТУВДА 5 СЎМ.

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ислом КАРИМОВ:

ЯНГИ ВАЛЮТАГА ЎТИШ ИНҚИЛОБ БИЛАН БАРОБАРДИР

Ўзбекистон Олий Кенгаши ўн иккинчи сессиясида республиканинг ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг муҳим масалалари муҳокама қилинди. Шулардан бири «Ўзбекистон Республикасининг пул тизими тўғрисида»ги қонун лойиҳасидир. Республика Президенти мазкур масала юзасидан нутқ сўзлади.

Ҳурматли депутатлар! Сессия кун тартибидаги масалалар сирасида «Ўзбекистон Республикасининг пул тизими тўғрисида»ги қонун лойиҳаси алоҳида аҳамиятга эгадир. Шу боисдан ҳам мен мустақил республиканинг Президенти сифатида бу масалага ўз муносабатимни билдиришни ҳистардим.

Биз мустақил давлат бўлдик. Лекин ҳар соҳада мукаммал мустақиллик даражасига етдикми, деган савол туғилади. Биз ҳозирча сиёсий мустақилликка эришдик. Мустақилликнинг иқтисодий асосларини эса бир кунда яратиб бўлмайди. Иқтисодий мустақилликка эришиш учун, аввaламбор, хомашё базаларимизни, саноатимизни, қазилма бойликларимизни, мавжуд салоҳиятимизни ишга солишимиз керак. Токи халқ хўжалигимиз мустақил тарзда узлуксиз ишлай олсин. Ҳозирги пайтда биз ана шу мақсад учун замин яратишимиз керак. Чунки собиқ иттифоқ таркибида бўлганимизда биз

(Давоми 2-бетда).

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИНИНГ МАМЛАКАТИМИЗ ХАЛҚИ ВА БАРЧА ВАТАНДОШЛАРГА

МУРОЖААТИ

Азиз ва қадрли юртдошларимиз!

Жаҳоннинг турли қитъаларида яшовчи, ота Туркистон тупроғига тақдири туташ жигарбандларимиз, биродарларимиз!

Мустақил Ўзбекистон ўзининг ҳақиқий тараққиёт ва ривожланиш йўлига кираётган тарихий кунларда сиз, меҳнаткаш халқимиз, қўли гул, юраги покиза азиз ҳамюртларимизга чексиз меҳр ва ишонч билан мурожаат қиламиз.

Сиз — она юрт истиқлолини, ҳурриятимизни кўзда севинч ёшлари, қалбда буюк ифтихор туйғулари билан кутиб олган муҳтарам ватандошларимизга мурожаат қиламиз.

Замон ўзбек халқининг ҳозирги авлоди зиммасига улуғ, жаҳоний вазифа юклади. Бу — аждодларимиз армони, дунёга келажак наслларнинг ҳам тилаги бўлган истиқлолни асраб-авайлаш, она юртимизнинг буюк келажаги пойдеворини қўймоқ бурчидир. Уни адо этувчилар мутелик туйғуларидан ҳоли бўлган, виждони уйғоқ, озодлик шамолига кўксини кенг очган жасур инсонлар бўлмоқлари лозим.

Биз узоқ вақт забунлик шароитида яшадик. Миллий ғуруримиз, тилимиз, динимиз, қадриятларимиз оёқости қилинган замонларни кўрдик. Юрагида она юрт меҳри ва халқ дарди бўлган инсон у замонларга қайтишни истамайди.

Кечагина Ўзбекистон табиатини хароб қилиб, халқни пахта қулига айлантирган, боз устига туҳмат ва бўҳтонлар ёғдирган кимсалар яна «қизил империя»ни соғиниб қолдилар, собиқ иттифоқни тиклаш ҳаракатига тушиб қолдилар. Ўз орамизда ҳам қадрига эмас, қорнига йиғловчилар, бир замон қаттол тузум паноҳида эл нонини туя қилиб ўрганган кимсалар эски замонни қўмсаётган бўлсалар ажаб эмас. Уларга жавобан биз халқ танлаган Президентимиз Ислом Каримов сўзларини такрорлаб: «Барча кўприклар ёқиб ташланган, энди ортга қайтиш йўқ!» деб айтамиз.

(Давоми 2-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ИЖОДКОР ЁШЛАРНИНГ УЙ-ЖОЙ ШАРОИТИНИ ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон ижодкор ёшларини давлат йўли билан қўллаб-қувватлаш чоралари тўғрисида»ги 1992 йил 28 август фармонини бажариш юзасидан, Ўзбекистон Республикаси ижодкор ёшларининг энг муҳтож қисми уй-жой шароитини яхшилаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари 1993 йилда Нукус шаҳрида ва барча вилоятларнинг марказларида 30 хонадонли, Тошкент шаҳрида 60 хонадонли уй-жой биноларини қуриб битказсинлар, улардаги ҳамма хонадонлар фақат ижодкор ёшларнинг турар-жой шароитларини яхшилаш учун мўлжалланган.

2. Ўзбекистон Республикаси давлат ҳисоб ва истиқболни белгилаш комитети ҳамда Молия вазирлиги Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари билан биргаликда шу мақсадлар учун материаллар ва асбоб-ускуналар қиймати ортишини ҳисобга олиб зарур маблағ ўз вақтида ажратилишини таъминласинлар.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари мазкур бинолардаги қурилишнинг бориши ва қурилиш-монтаж ишларининг бажарилиш ҳажмлари ҳақида ой сайин Вазирлар Маҳкамасига маълумот бериб турсинлар.

4. Қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Вазирлар Маҳкамасининг ижтимоий масалалар, фан ва маданият бўлими ҳамда ҳудудий-ташкилий бўлими зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил, 8 май.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

8 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Германия Федератив Республикасидаги йирик банклардан бири — «Дойче банк» кенгаши бошқаруви аъзоси жаноб Георг Крупп раҳбарлигидаги делегацияни қабул қилди.

Президентимиз меҳмонларга яқинда Германияга қилган сафари таассуротлари, Германия — Ўзбекистон ўртасидаги алоқалар, мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳот хусусида сўзлаб берди. Республикамизнинг бой иқтисодий имкониятлари ва чет эл сармояларини жалб этиш учун барча ҳуқуқий асослар яратилганини қайд этиб, «Дойче банк»нинг Ўзбекистон билан ҳамкорлиги ҳар икки томон учун фойдали бўлишини таъкидлади.

Жаноб Крупп республикамизнинг бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш режаси ва ислоҳотнинг асосий принципларини юқори баҳолади. Ўзбекистон банклари билан ҳамкорлик алоқалари ривожланиб бораётганидан мамнуният изҳор қилди ҳамда Тошкентда «Дойче банк» бўлимини очиш ҳақидаги таклифи учун Президентга миннатдорлик билдирди.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари У. Султонов ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

1993 ЙИЛДА КУПОН БЕРИШНИНГ ЯНГИ ТАБАҚАЛАШТИРИЛГАН ЖАДВАЛИНИ БЕЛГИЛАШ ТЎҒРИСИДА

Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 6 майдаги 204-Қарорига мувофиқ 25 минг сўмликкача бўлган молларни сотишнинг янги шартлари белгилаб қўйилиши муносабати билан Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Шу йил 10 майдан бошлаб бериладиган купонлар миқдорини аниқлашнинг янги табақалаштирилган жадвали иловага биноан белгилансин.

2. Мулкчиликнинг ҳамма шаклларидаги министрликлар, идоралар, уюшмалар, концернлар, корхоналар, ташкилотлар ва хўжаликлар зарур миқдордаги купон учун тегишли банк муассасаларига 1993 йил 15 майга қадар талабнома топширсинлар ва шу йилнинг май ойи учун купон 20 майгача берилишини таъминласинлар.

3. Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 31 мартдаги 166-қарорига илова кучини йўқотди, деб ҳисоблансин.

4. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари ўртоқ Б. Ҳамидов зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 10 май.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИГА ИЛОВА

1993 ЙИЛГИ ҚАЙД ЭТИЛГАН ДАРОМАДЛАР БЎЙИЧА БЕРИЛАДИГАН КУПОН МИҚДОРИНИ АНИҚЛАШ ЖАДВАЛИ

Иш ҳақи, пенсия, стипендия ва қайд этилган бошқа даромадлар миқдори (солиқлар ва ушлаб қолинган пуллардан ташқари)	Бериладиган купон миқдори
3000 сўмгача	1500
3001-5000 сўм	1500 плюс 3000 сўмдан ортиқ пулнинг 25 фоизи
5001-10000 сўм	2000 плюс 5000 сўмдан ортиқ пулнинг 20 фоизи
10001 сўм ва ундан ортиқ	3000 плюс 10000 сўмдан ортиқ пулнинг 15 фоизи

Республикамизда фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 48 йиллиги кенг нишонланди. Шаҳар ва қишлоқларда уруш ва меҳнат фахрийлари билан учрашувлар бўлиб ўтди, инсониятни фашизм балосидан халос этиш йўлида жонини қурбон қилган юртдошларимизнинг сўнмас хотираси ёдга олинди, Ғалабани яқинлаштиришга ҳисса қўшган отахон ва онахонларга таъзим бажо келтирилди.

У КУНЛАР ШУҲРАТИ СЎНМАЙДИ

ГУЛЧАМБАРЛАР ҚЎЙИЛДИ

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов 9 май куни эрталаб республика пойтахтидаги ёдгорлик мажмуида бўлиб, бу ерга йиғилган уруш фахрийларини унутилмас байрам билан қутлади, уларга сиҳат-саломатлик, ёшларни Ватанга садоқат руҳида тарбиялашда куч-қувват тилади.

Сўнгра Президент мангу олов ёниб турган Номаълум аскар қабрига гулчамбар қўйди.

Ўзбекистон Олий Кенгаши, республика Вазирлар Маҳкамаси, уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши, касаба уюшмалари федерацияси, Тошкент вилоят ва шаҳар ҳокимлиги, Мудофаа вазирлиги, Халқ демократик партияси ва бошқа жамоат ташкилотлари номидан ҳам гулчамбарлар қўйилди.

Шундан кейин Ўзбекистон Президенти И. Каримов, республика Олий Кенгаши Раиси Ш. Йўлдошев, Бош вазир А. Муталов, Вазирлар Маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Тошкент шаҳри ҳокими А. Фозилбеков ва бошқалар фахрий меҳмонлар учун ажратилган майдончадан жой олдилар.

Ўзбекистон Республикасининг давлат мадҳияси янгради. Миллий гвардия аскарлари уруш ғолибларига ҳурмат бажо келтириб, ҳарбий оркестрнинг тантанавор садолари остида шаҳдам қадам ташлаб ўтдилар.

* * *

Шу куни Биродарлик қабристонидаги мотамсаро аёл ҳайкали пойига ҳам гуллар қўйилди.

(ЎзА).

Сабзавотчилик ва боғдорчиликка ихтисослашган «Баҳор» жамоа хўжалиги Гулистон районидаги истиқболли хўжаликлардан биридир. Хўжалик асосан Гулистон шаҳри аҳолисини турли нозneъматлар билан таъминлайди. Ҳозир 125 гектар ерда боғ, 8 гектар майдондаги узумзорда мўл ҳосил нишонлари қулф ураяпти. Бу йил хўжаликда 20 гектар ерга картошка, 50 гектарга помидор, 30 гектарга карам, 30 гектарга сабзи ва 100 гектарга ошқовоқ сифатли қилиб экилди.

Хўжалик далаларида карамга иккинчи ишлов бериш қизғин бошлаб юборилди.

СУРАТЛАРДА: 1. (Чапдан) тажрибали механизатор Эгамберди Эшматов, бригадир Раҳмон Ҳаққулов ва хўжалик раҳбари Примқул Йўлдошевлар карам пайкалида. 2. Техника — сабзавоткорлар мададкори.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА САРА САБЗАВОТ

Хўжалигимизда пахтачилик етакчи тармоқ, шундай бўлсада, сабзавотчиликнинг ҳам ўз ўрни бор. Вилоят марказига яқин жойлашганлигимиз туфайли шаҳарликларни мева-чева билан таъминлаш «Намуна», «Янгиариқ» жамоа хўжаликлари сингари бизнинг ҳам зиммамизга тушган. Бир вақтлар ҳар килограмм помидорни 8 тийин, тарвузни 6 тийиндан ҳам сотдик. Ўшанда маҳсулотимиз нархи сувтекин бўлсада йилига 200—300 минг сўм даромад қилардик. Бозор иқтисодиёти шароитида ҳамма нарса қимматлашиб кетди. Сабзавоткор ишида ҳам муаммолар кўпайди. Хўжалигимизда алоҳида сабзавотчилик бригадаси бор. Унинг аъзолари 75 гектар майдонда пудрат асосида деҳқончилик қиладилар. Ер ҳар кимнинг хоҳишига қараб, шартнома асосида берилган. Аҳдномага кўра режа зиёдаси билан бажарилса, маҳсулот қийматининг 70 фоизи иш ҳақи сифатида берилади. Маъмурият сабзавоткорни техника, ўғит, сув билан таъминлайди.

Айтиш жоизки, оила пудрати тармоқни ривожлантиришда қўл келаяпти. Деҳқон ўзига бириктилган ернинг соҳиби сифатида иш юритади. Бу фикримизни ўтган йилги натижалар яққол исботлайди. Сабзавоткорлар 71 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 210 центнер ўрнига қарийб 251 центнердан ҳосил олдилар. Жами 1781,5 тонна ноз-неъмат тайёрланди. Унинг 400 тоннаси Тюмень вилоятининг Сургут шаҳрига юборилиб, эвазига 420 тонна ёқилғи олдик. Термиздаги сабзавот дўконларимиз йил бўйи ишлаб турди. Умуман тармоқдан салкам 7 миллион сўм даромад келди. Бир гектар ер деярли 100 минг сўм наф берди.

Икки-уч йил аввал хўжалик барча тармоқлардан 7—8 миллион сўм даромад кўрса иқтисодиёти бақувват ҳисобланарди. Ҳозирги шароитда бу ҳеч нарса бўлмай қолди. Масалан, сабзавотчиликдан келган фойдани ўйласак ҳафсала пир бўлади. Айб деҳқонда эмас. Олайлик, Райим Халилов оиласи, 1,15 гектар ердан 141,5 минг сўмлик, Йўлдош Добилов оиласи 1,27 гектар ердан салкам 150 минг сўмлик сабзавот топширди. Лекин уларнинг моддий манфаатдорлиги пахтакорларникидек бўлмади. Хўжалигимиз фақат сабзавотчилик бўйича эмас, балки бошқа соҳаларда ҳам белгиланган режаларни ошиғи билан бажарган бўлса-да, ҳисобимизда маблағ йўқлиги кўпчиликни ажаблантирса керак. Нарх-наво қимматлашганлиги даромад чўғини камайтирди, фойданинг баракасини йўқотди. Илгари бир тонна ёқилғини 200 сўмдан олган бўлсак ҳозир 60—70 минг сўмга тушаяпти. Ана энди ҳисоблаб кўринг: ҳафта-ўн кунда, бир ойда фақат ёқилғига қанча-дан-қанча пул сарфланаяпти. Албатта бу маҳсулот таннархига, иқтисодиётга ўз таъсирини кўрсатади.

Кейинги вақтларда пахта толасининг баҳоси бир неча баробар кўтарилди. Теримга ҳақ тўлаш кўпайиб, пахтакор манфаатдорлиги оширилди. Аммо мева-чева етиштирувчилар меҳнатига ҳозирча шундай эътибор бўлинмаяпти. Экиш-тикиш даврида юқори идоралар тез-тез сўраб-суриштириб туришади. Ҳосил етилгач, уни териб топшириш ёки бирор ёққа жўнатиш пайтида ҳамма ўзини четга тортади. Маълумки карам, помидор, бодринг каби маҳсулотлар пишгач тезда сифатини йўқотиши мумкин. Уларни қайта ишлаш эса сира қониқарли эмас. Бу тармоқнинг ишини тубдан ўзгартириш, саноатчиларни деҳқонларга яқин мададкор қилиш лозим. Ҳозир эса афсуски, бундай эмас. Улар ёрдам кўрсатиш ўрнига маҳсулотни арзон-гаров олиш, бир қисмини чегириб қолиш пайидан бўладилар.

Омборда сақланган 80 тонна сабзини февраль ойида катта қийинчилик билан Курск шаҳар ишчилар таъминоти бўлимига жўнатдик. Бундан буён маҳсулотларни у томонларга юбориб, ёғоч, ёқилғи ёки бошқа бирор нарса олишга ишониш қийин. Темир йўл харажатлари бениҳоя кўтарилиб кетди. Узоқроқ жойга 125—150 тонна сабзавот жўнатиш 2—2,5 миллион сўмгача тушаяпти. Бизнингча, эндиликда маҳсулот етиштиришни аниқ эҳтиёждан келиб чиқиб, пухта ҳисоб-китоб асосида йўлга қўйиш керак. Шунда деҳқон оваряю сарсон бўлмайди.

Тармоқда бошқа муаммолар ҳам талай. Идиш топиш доимо мушкуллик туғдиради. Яшик, тўр қоп ва ҳоказолар ҳамиша етишмайди. Уларнинг таъминоти хусусида жиддий қайғуриш фурсати етди. 19 гектар майдондаги эртаги карам бугунги кунда етилиб турибди. Ҳадемай узишни бошлаймиз. Уни жойлаштириш учун 15 мингта яшик зарур. Ҳолбуки, бир донасини ясашда ишлатиладиган тахтанинг баҳоси 400 сўм. Бундан ташқари мих керак, тайёрловчиларга ҳақ тўланади. Шундай қилиб, бир донаси 500 сўмга бориб қолади.

Хуллас, тармоқ ҳақида гап ҳам, муаммо ҳам кўп. Уларни ҳал қилиш учун пухта тадбирлар ишлаб чиқиб, изчил бажариш даркор.

Бу йилги кўклам серёғин келди. Сабзавоткорларимиз экиш ишларини қулай муддатларда тугаллашганди. Ҳавонинг салқинлиги экинлар ривожига ўз таъсирини кўрсатмасдан қолмади. Деҳқонларимиз 63 гектар майдондаги помидор, пиёз, саримсоқ, ош лавлаги, бақлажон, булғор қалампири ва бошқа экинларни астойдил парвариш қилмоқдалар. Уларнинг ривожи яхши. Ҳаммаси бўлиб 1343 тонна ноз-неъмат етиштириш белгиланган. Бу топшириқни муваффақиятли бажариш, эл дастурхони тўкинчилигига муносиб ҳисса қўшиш учун сидқидилдан меҳнат қилаверамиз.

Ж. ЕРМАТОВ,
Термиз районидаги «Дўстлик» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

УМИД НИҲОЛЛАРИ

Жорий йилда жамоамиз пахтакорларининг нияти катта. Мавжуд 551 гектарнинг ҳар гектаридан 27 центнер ўрнига 30 центнердан ҳосил йиғиштириб олишни мўлжаллаб меҳнат қилаяпмиз. Пухта замин яратишни бултур куздан бошлаб юборгандик. Ҳосилдорликни оширишга ёрдам берадиган ички имкониятлардан тўлароқ фойдаланиш, кам меҳнат ва маблағ сарфлаб кўп, сифатли тола олиш ишимизнинг асосини ташкил қилади.

Хўжаликда биринчилардан бўлиб далага экиш агрегатларини олиб чиқдик. Уруғликни аниқ ташлайдиган сеялкалар ёрдамида экдик. Мавсумни тез ва соз ўтказишда Абдумурод Тўраев, Эгам Гулмуродов, Мамашукур Абдувоидов, Рустам Қаршиев, Тожибой Умрзоқов сингари механизаторлар фаоллик кўрсатишган бўлса, ҳозир улар ғўза парваришида ҳам бошқаларга ўрнак бўлишмоқда. Одатда ҳосил ниҳол тупларига боғлиқ. Пахтакорларимиз буни яхши билишади. Ҳозир кўчатлар сонининг бут бўлишига ҳаракат қилмоқдамиз. 1992 йили бу борада бироз панд едик. Ҳозир хатони такрорламаслик учун барча ишлар амалга оширилмоқда. Бизнингча ниҳоллар сонининг бут бўлишини таъминлаш учун жамоанинг ҳар бир аъзоси жон куйдириши лозим.

Қиш фаслида намгарчилик меъёрида бўлди. Бу кўз пайтида солинган минерал ўғитларни тупроқнинг қуйи қатламига чўкишига имконият яратди. Шундай ҳолда ўғитнинг ерга фойдаси кўпроқ бўлади. Ҳозир культивация пайтида ҳам шунга эришишга ҳаракат қилаяпмиз. Бу биринчидан чигитнинг тўла униб чиқишига ёрдам берса, иккинчидан сув ва намнинг буғланишига йўл қўймайди. Энг муҳими ҳосилдорликни оширади. Шунингдек, пахтанинг эрта пишишига ҳам ёрдам беради.

Халқимиз эрта эккан, эрта йиғади деб бежиз айтмаган. Жорий йилда ғўза парвариши бўйича ўтган йилдагидан 15—20 кун олдиндамиз. Бу ҳосилнинг эрта етилишига албатта ёрдам беради. Ҳозир далаларда иш қайнаяпти. Парвариш қизғин паллага кирмоқда. Ниятимиз зиммамизга олинган топшириқни шараф билан бажариш. Бунинг учун барча чора-тадбирларни кўраяпмиз.

Ғафуржон ҚОРАБОЕВ,
Дўстлик район «Дўстлик» ширкатлар бирлашмаси таркибидаги «Тараққиёт» ширкати раиси.

ҲАР ТУПИ АРДОҚДА

Пахтакорлик шарафи деганда ўз қўлинг билан эгат олиб, чигит экиш, қўшқулоқ ниҳолларни авайлаб парвариш қилиш, ойдин кечаларда фонус кўтариб эгатларга сув тараш, ғўза шоналаб, гулга кирганда далалар тароватини англаш... Айниқса кўсакларнинг бодираб очилишини кузатиб, оппоқ тонгни қаршилаш ва ниҳоят орзу қилинган оқ олтин хирмонини қабул пунктларига жўнатгач, янги баҳор, янги ҳосил ташвишлари ҳақида ширин хаёл суриш ҳар қандай мақтов ёки мукофотлардан баланд эмасми? Бунинг завқига не етсин!

Ҳозирги долзарб кунларда ҳақиқий пахтакор ғўза ниҳолларини табиий офатлардан асраб-авайлаб парвариш қилиш, ўша нурли кунларга тезроқ етиб олишни ўйлайди. Шунинг учун ҳам меҳнат қилади. Буни дил-дилдан ҳис қилган Ромитан районидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги пахтакорлари долзарб дамларни ғанимат билиб, астойдил меҳнат қилмоқдалар. Бу йил жамоа хўжалиги пахтакорлари 800 гектар майдонга чигит қадаб, ҳар гектаридан 29 центнердан, жами 2314 тонна пахта етиштиришга аҳд қилишган.

Шу кунларда далаларда бир текис униб чиққан қўшқулоқ ниҳолларни парвариш қилиш ишлари бошлаб юборилганлиги таҳсинга сазовордир. Хўжаликнинг Чўли Ниёзов, Шоди Жумаев, Баҳром Чўлиев, Тоир Саидовлар бошчилик қилаётган пахтачилик бригадаларида ёппасига культивация ишлари бошлаб юборилди.

Пайкалларда ишлатилаётган культиваторлар сони кундан-кунга кўпайиб бормоқда. Субҳон Умаров, Мурод Муҳамедов, Саъдулло Нарзуллаев сингари механизаторлар кунига 4—6 гектар майдонга сифатли ишлов беришмоқда.

— Ҳозирги асосий вазифаларимиздан бири ғўза ниҳолларини касалликка чалинтирмай, қатқалоққа олдирмай, тупроқдаги ортиқча намликни йўқотиб, ниҳолларга кўпроқ иссиқлик беришдан иборатдир, — дейди жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Лутфулло Исматуллаев. — Кўриб турибсиз, ниҳолларни бир текис ундириб олдик. Биринчи ишловдан кейинги сувни беришга ҳам тайёргарлик кўраяпмиз. Пайкал қатор ораларига ишлов бераётган механизаторларга, чопиқчиларга бериладиган иш ҳақини қайта кўриб чиқдик. Уларни рағбатлантириш масалалари ҳам ҳал бўлди. Келгусида хўжалигимиз иқтисодиётини мустаҳкамлаш, турмуш шароитини яхшилаш шу кунларда фидокорона меҳнат қилишимизга боғлиқлигини жамоамиз аъзолари жуда яхши билишади. Шунинг учун ҳам улар ғанимат дамлардан унумли фойдаланишга ҳаракат қилишмоқда.

Дарҳақиқат, баҳорнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланиб, самарали меҳнат қилаётган деҳқон орзу қилинган ўша оқ олтин хирмонларининг тезроқ қад кўтаришига ишонади. Бунга ҳеч шак-шубҳа йўқ.

В. НОСИРОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ЯНГИ ВАЛЮТАГА ЎТИШ ИНҚИЛОБ БИЛАН БАРОБАРДИР

(Давоми. Боши 1-бетда).

яхлит катта халқ хўжалигининг бир бўлаги эдик. Лекин республиканинг ўз ўрни, ҳиссаси сезилиб турарди, миллий даромад ҳосил қилиш борасида ҳиссамиз тахминан 6 фоизни ташкил қилар эди. Собиқ иттифоқ таркибида бўлган давлатларнинг халқ хўжалиги шу даражада чамбарчас боғланиб кетганки, ҳозирги кунда уларни бир кунда узиб қўйиш ёки мустақил, алоҳида ишлашини таъминлаш мумкин эмас. Гарчанд мустақил бўлганимизга эндигина икки йил тўлаётган бўлса-да, ишлаб чиқаришда, қазилма бойликлардан фойдаланишда, хом ашё базасини мустаҳкамлашда ва ташқи иқтисодда унча-мунча ютуқларга эришдик. Лекин биз иқтисодий соҳанинг кўп тармоқларида ҳар томонлама Россияга боғлиқ бўлганимизни яна такрорлаб ўтишга тўғри келади.

Бунга мисоллар жуда кўп. Биргина ёнилғи-энергетика ресурслари масаласини олайлик. Гап фақат бензин ёки керосин устида эмас. Агар биз алоқамизнинг шу қиррасини узиб қўйсак, оқибатда нима бўлишини бир ўйлаб кўрайлик: трактор заводимизда ишлаб чиқариш тўхтайди, авиация заводида яратилган янги самолётларимиз учолмай қолади ва ҳоказо. Мана, биргина соҳада алоқаларнинг узилиши оқибатида келиб чиқадиган муаммолар!

Ўзбекистоннинг ҳозирги таъминотига шу нуқтаи назардан баҳо берадиган бўлсак, ташиб келтириладиган молларнинг 60—65 фоизи Россия билан боғлиқдир. Булар нималардан иборат эканини такрорлаб ўтишимнинг ҳожати бўлмаса керак. Саноат, ишлаб чиқариш соҳасида, қишлоқ хўжалигида ишлайдиган одамларимиз, мутахассислар ҳам, колхоз раислари ҳам, хўжалик раҳбарлари ҳам буни жуда яхши тушунишади. Бир кун узилиш бўлса, бунинг таъсири ҳамма жойда — хўжаликларимизда, оддий фуқаролар дастурхонида яққол сезилади. Холбуки, мустақил давлат бошқа давлатлардан айри тарзда иқтисодий ҳур бўлиши учун ўз пулига, ўзининг миллий валютасига эга бўлмоғи керак. Бу — иқтисодий мустақилликнинг асосий шартларидан биридир.

Валютамиз тўғрисида жуда кўп мунозаралар бўлмоқда — олдинги сессиямизда ҳам шу залда бу масала бўйича ўзаро фикр алмашиб олган эдик. Бугунги кунга келиб нега яна шу мавзу кун тартибига чиқарилди? Ўзбекистонни таъминот масаласида ипсиз боғлаб қўйишга уринишлар давом этаверар экан, ўзимизнинг валютамизни муомалага чиқаришга, албатта, эҳтиёж бўлади. Воқеаларнинг ривожи ҳаммамизни шунга даъват этмоқда. Россияда пулнинг қадрсизланишини бир кузатиб кўринг: бугун 800—900 сўмнинг қадри — 1 доллар. Эртага бу нисбат бирга — минг бўлиши аниқ. Россия рублининг қадри кун сайин янада пасайиши муқаррардир. Россияда 25 апрелда ўтказилган референдум пайтидаги сиёсий курашларда жуда катта ваъдалар берилди ва шу ваъдаларни бажариш учун ҳеч қандай товар билан таъминланмаган тахминан икки ярим триллион рубл оборотга ташланди. Буларни пул эмас, қуруқ қоғоз дейиш мумкин. Референдумдаги мусобақа халққа ана шуни олиб келди. Ана энди ақлни пешлаб ўйлаб кўрайлик: рубл зонасидаги ҳар қайси давлат мол билан таъминланмаган пулни сочаверса, нима бўлади? Пулнинг қадри, қиймати қандай бўлади? Кеча агар бирон молнинг пулга нисбати бир сўмга тўғри келган бўлса, биз эртага яна мол билан таъминланмаган 2 сўмни муомалага чиқарсак, шу молнинг пулга нисбати 3 сўмга тўғри келмайдими? Бу — — оддий ҳақиқат-ку. Шу жиҳатдан Россиянинг аҳволи жуда оғир, рублнинг қадри эса ундан ҳам мушкулроқ. Шу нуқтаи назардан қараганда, Ўзбекистон ўзининг миллий валютасига ўтиши керак. Бу масалада биз кўп бош қотирдик. Очиғини айтсам, бир йилдан бери бу масала билан шуғулланяпмиз. Дунёдаги энг йирик, нуфузли банклар, етук мутахассисларни таклиф этиб, шу соҳада тайёргарлик кўряпмиз. Бу сир эмас. Ҳозир барча вилоятларимизнинг банкларида чет элда тайёрлатиб келинган миллий валюта сақланмоқда Биз пулимизни «сўм» деб атаймиз. Бу ҳеч кимга сир эмас. Бу масалада биз катта тайёргарлик кўрганмиз, ўз пулимизни чиқаришга шаймиз. — Бу масаланинг бир томони.

Лекин масаланинг ана шу жиҳати амалга оширилиши иккинчи муаммони келтириб чиқаради. Биз пулимизни муомалага чиқардик, дейлик. Хўш, унинг оқибати, тақдири нима бўлади? Бу кишини ташвишга соладиган оғир саволдир. Яна такрорлайман: истиқлолимизни мустаҳкамлаш, уни барқарор иқтисодий йўлга солишимиз учун албатта миллий пулимизни чиқаришимиз керак. Лекин оқибати нима бўлади? Ўзаро ҳисоб-китобларимиз қандай амалга оширилади?

Янги пулимизнинг муомалага чиқарилиши яна бир муаммони кўндаланг қилиб қўяди. Аввало, биз чет мамлакатлар билан муносабатларимизни қайта кўриб чиқишимизга тўғри келади. Бундан ташқари, тағин ўйлаб кўрадиган жиҳатлар пайдо бўлади, яъни биз республикадан ташқарига чиқарадиган ва республикага ташқаридан ташиб келтириладиган молларнинг мувозанати, нисбати қандай бўлади? Биз ташқарига чиқарадиган молнинг ҳажми кўпроқ бўладидими ёки олиб кириладиганими? Агар биз шу нисбатни ҳисобга олмасак, эртага нима бўлади? Хўп, пулни чиқардик дейлик. Унда бизнинг сўмимизга ташқаридан ким мол сотади? Россияга, Украинага, Беларусга, бошқа давлатларга Ўзбекистоннинг сўми керак эмас. Туркманистон ёки Қозоғистонга ҳам бизнинг сўмимиз керак эмас. Айтмоқчи бўлган фикрим шундан иборатки, бизлар четга, қўшни давлатларга сотадиган мол нисбати қанча кўп бўлса, бизда чет элларнинг валютаси — у сўм бўладими, рубл бўладими, карбованец бўладими, шунча кўп бўлади. Бу валюталар хазинамизда доим бўлиб туриши керак. Шунда биз хоҳлаган пайтимизда уларнинг молини ўз пулларига сотиб олишимиз мумкин. Шундай даражага эришсак, шунга шароит туғдириб берсаккина, ўз пулимизга ўтишимиз мумкин. Бошқа йўли йўқ. Агар шуни қилмасак, боя айтилган қийинчиликлар келиб чиқади.

Масаланинг яна бир нозик жиҳати хусусида икки оғиз сўз. Бизнинг чет эл валюта жамғармамиз бақувват бўлиши керак. Шундай жамғармага эга бўлишимиз керакки, хоҳлаган вақтда — маркагами, долларгами, фунт-стерлинггами истаган нарсамизни сотиб олиш учун қурбимиз етсин. Бунга нималар эвазига эришиш мумкин? Тўғри, осонгина йўлни танлашимиз мумкин: четга фақат пахта ёки бошқа маҳсулотларимизни сотиб, эвазига шундай валюталарга эга бўламиз. Аввалги сессиялардан бирида айтган эдим: Ўзбекистоннинг экспорт имкониятини кучайтирмасак, Ўзбекистоннинг хомашёсини эмас, тайёр маҳсулотини четга сотмасак, бизга валюта келмайди деб. Ўзингиз бир ўйлаб кўринг: қачонгача пахта сотамиз? Қачонгача олтин сотамиз? Ахир бунақада биз бола-чақаларимиз учун мерос қолдириш ўрнига келажак авлодга нисбатан хиёнат қилган бўламиз. Буни мардона тан олишимиз керак. Пахтани ўзимизда тайёр маҳсулотга айлантириб, одамларимизни иш билан таъминлаб, ишлаб чиқарган маҳсулотимизни четга қимматроққа сотиб, иқтисодиётимизни кучайтирибгина юксак тараққий топган давлатлар қаторига қўшилишимиз мумкин. Агар шундай қилмасак, валютанинг келиши фақатгина, ҳали айтганимдек, осон, лекин нотўғри йўл билан қўлга киритилиши мумкин. Яна такрорлайман: бу нафақат келажак авлод учун, балки бугунги кунимиз, ҳозирги авлодимиз учун ҳам нобоп йўлдир.

Яна республикага четдан ташиб келтирилаётган маҳсулотлар хусусидаги масалага қайтмоқчиман. Ўзбекистонга Россиядан 10 миллион тонна нефть маҳсулотлари ташиб келтирилади. Чунки нефть маҳсулотларимиз етишмайди. Иккинчи манбамиз — Туркманистон. Ўзимизнинг қардош, жондош Туркманистонда имконият кўпроқ бўлса, шу ердан олиб келамиз, деган ниятда у ерга бориб шартномалар туздик. Лекин Туркманистоннинг нефти ўзига базўр етяпти. Биз улардан мўлжалдаги нефтни оляпмиз. Лекин Россия нефть маҳсулоти масаласида бизни ипсиз боғлаб турибди. Бундан депутатларимиз албатта бохабар бўлишлари лозим. Савол туғилиши мумкин: бошқа республикаларга мурожаат этиш яхшироқ эмасми?

Келинг, Украинанинг тақдирини олайлик. Украинанинг эҳтиёжи учун 50 миллион тонна нефть керак. 1993 йилда Россия Украинага 12 миллион тоннагина нефть беришни ваъда қилмоқда. Украинанинг ўзи оғир аҳволда. Карбованецнинг қадри тушаётганининг асосий сабабларидан бири ҳам шу.

Яқинда Украина Министрлар Советининг Раиси Кучма Форс кўрфазига, араб мамлакатларига ҳам бориб келди — Украина четдан нефть келтириши учун денгиз йўлига эга. Нефтни денгиз орқали олиб келганда ҳам маҳсулотни кемалардан цистерналарга қуйиб олиш учун турли эстакадалар қуриш керак экан. Бу эса қўшимча миллиард-миллиард маблағ сарфланишини талаб қилади. Бу масалани ҳал этмас экан, Украина Россияга шунча кўп илтимос қилишга мажбур бўлади. Хулоса шуки, Украинага ҳозир фақат Россиядан нефть олиш фойдали. Яна бир марта такрорлайман: темирйўл, денгиз йўли борасида Украинанинг шароити бизникидан анча афзал. Мен доим айтаман: Ўзбекистоннинг энг заиф жойи — коммуникация. Шу жиҳатдан биз фақатгина шимолга чиқишимиз мумкин. Худо кўрсатмасин, шимолга чиқадиган йўлимизни кимдир ёпиб қўйса! Унда дардимизни кимга айтамиз? Мен бу масалага алоҳида эътибор қилаётганимнинг сабаби нимада? Бу масаланинг моҳиятини, сиёсий-иқтисодий жиҳатларини чуқур ўрганишимиз керак. Агар кимдир бу ташвишлардан холи бўлса, образли қилиб айтганда, ҳозир ухлаётган, уйқуда бўлса, менинг бу ташвишим уни йўлда ҳам, уйда ҳам, тушида ҳам тинч қўймасин. Оғир гап бўлса ҳам айтишим керак: ватанпарварлик тушунчаси ана шунақа масалаларни ҳал этиш орқалигина инсон онгига киради. Ёқилғи масаласида биз мутлақо мустақил бўлишимиз учун камида икки йил керак. Биз Қашқадарёдаги Кўкюмалоқ конини ишга солиш учун чет эллардан мутахассис чақиряпмиз. Уларнинг сармояларини ишлатяпмиз. Бугун ҳам Швейцария банкининг раҳбарларини таклиф этганмиз. Улар билан учрашув чоғида Кўкюмалоқ конини ишга солишимиз учун чет эл сармояси масаласи кўрилади.

Мингбулоқ кони ҳам доим диққат марказимизда. Беш ярим километр чуқурликда жойлашган, бизни қувонтирган битта фавворани ишга тушириш учун бир ярим йил керак экан. Мингбулоқ бизга Оллоҳ берган неъматдир. Лекин уни ишга солишимиз керак. Бунинг учун вақт, сармоя зарур — чет мамлакатларнинг кўмаги зарур.

Озиқ-овқат масаласининг муҳимлиги нефть муаммосидан кам эмас. Ҳаммангизга маълумки, буғдой, ғалла маҳсулотларини четдан олиб келяпмиз. Бу масалаларни ҳал қилиб олишимиз учун ҳам камида бир-икки йил керак. 1993 йилда суғориладиган сувли ерларга кўпроқ ғалла экдик. Ахир, қачонгача ғаллани четдан олиб келамиз? Бу ҳозир олти ярим миллион тоннага тенг. Мустақил давлат жуда бўлмаса шу масалада ўз таъминотини ҳал этиши керак. Биз ҳозирча бу масалада заифмиз. Бизнинг йўлимизни тўсмоқчи бўлганлар айни шу масалада ипсиз боғлаб қўйиши мумкин. Унда мустақиллик қуруқ гапга айланиб қолади. Истиқлолимиз ҳам ана шу ғовга тақалиб қолади. Эзгу ниятларимизга эришиш учун мана шу ғовларни енгиб ўтишимиз керак.

Агар биз иқтисоддаги йўлимизни бироз ўзгартириб, фақат тайёр маҳсулотни сотишга зўр бериб, уни дунё бозорига чиқармасак, иқтисодий мустақилликка эриша олмаймиз. Бир вақтлар раҳматли Турғут Ўзол жаноблари 1983 йили Туркиянинг иқтисодиётини ривожлантириш масаласи кўрилаётганда, Туркиянинг келажагини ўйласак, агар унинг экспорт масаласи ечилмаса, Туркиянинг келажаги йўқ, деган эди. Бизлар ҳам масалага шу йўсинда қарашимиз керак. Агар Ўзбекистон тамғаси қўйилган маҳсулотлар дунё бозорида пайдо бўлиб, энг зўр моллар билан рақобат қила оладиган даражага эришилса, бу — бизнинг келажак авлод олдидаги қарзимиз бажарилгани ва катта ютуқларга очиб берган йўлимиз бўлади.

Боя шимолга дарвоза борлиги тўғрисида гапирдик. Жанубга ҳам дарвоза очишимиз керак. Афғонистон орқали Покистонга боришимиз керак — Ҳинд океанига чиқишимиз керак. Эрон орқали Туркияга, Форс кўрфазига чиқишимиз керак. Хитой орқали Шарқ билан алоқа боғлашимиз лозим. Шу тарзда коммуникацияларимизни йўлга қўйиб олганимиздан кейингина ўзимизни иқтисодий мустақил деб ҳисобласак бўлади.

Россия бизга сувдек, ҳаводек зарур. Унинг имкониятлари, у билан алоқалар керак. Оғир бўлса ҳам, Россия валютасига боғлиқ бўлиб туришга мажбурмиз.

Куни кеча қўшнимиз Қирғизистон ўз валютасига ўтиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу масалада жаҳон валюта фондининг мутахассислари уларга асосий маслаҳатчи бўлдилар. Биз ҳеч қачон ҳеч кимнинг тавсиясига қулоқ солмаганмиз.

Биз, авваламбор, халқ манфаатларини кўзлаб бугунги ҳаётимизни, мустақил йўлимизни танлаб олганмиз ва шу йўлдан бораверамиз. Бизга қуруқ тавсиялар керак эмас. Тақдиримиз ўзимизнинг қўлимизда. Бизга ҳеч ким текинга холисона ёрдамга келмайди. Бизларни тан олгандагина келади. Ҳар бир давлатнинг ўз валютасини жорий этиши — ички сиёсат, албатта. Мен Қирғизистоннинг ички ишларига аралашмоқчи эмасман. Лекин мутахассис сифатида айтмоқчиманки, бу — хомхаёллик билан қилинган иш. Бу фақат Қирғизистон учун эмас, эртага водийда жойлашган вилоятларимизнинг аҳволига ҳам жуда қаттиқ салбий таъсир кўрсатади. Бизлар Қирғизистон билан дўстона алоқалар боғлаш масаласидаги ҳужжатларга ўз муносабатимизни қайта кўриб чиқишга мажбур бўламиз. Чунки Қирғизистоннинг янги пулга ўтиши — мана шу минбардан туриб очиқ айтишим керакки, Ўзбекистон учун рубл интервенцияси бўлади. Бу нима дегани? Бунинг маъноси шуки, уларда бўшаб қолган рубллар республикамизга оқиб келади. Қизилқиядан Қувасойга пулни ўтказиш қийинми? Эртага Фарғона, Наманган, Андижондаги магазинларнинг пештахталари бўшаб қолади. Чунки кечаги пул қоғозга айланиб, улар вабодек Ўзбекистонга ёпирилади. Қоғозни ишлатиш мақсадида улар ҳар қандай йўллар воситасида қўшни давлат бойликларига ёпишадилар. Лекин, минг афсуслар бўлсинки, бизнинг баъзи одамларимиз, савдо ходимларимиз, виждони йўқ кимсалар халқимизнинг ризқ-рўзини ўйламай, ҳамма молни у ёққа чиқаришга тайёр. Билиб қўйинг, ҳар қандай қинғир ишнинг охири вой. Тарихдан мисоллар кўп бунга. Вилоятда ишлайдиган депутатларимиз, масъул одамларимиз шу масалада қаттиқроқ туришлари керак. Ризқ-рўзимизни ўйлашимиз керак, ўртоқлар. Тақдиримизни ўйлашимиз керак, бола-чақаларимизни ўйлашимиз керак. Эртага ана шу рубллар оқиб келишининг олдини олишимиз керак.

Қирғизистон раҳбарияти, Олий Кенгаши, эҳтимол, бу ишни пухта ўйлаб, эзгу мақсадларда амалга ошираётгандир. Бу — уларнинг иши. Ҳеч ким уларнинг йўлини тўсмоқчи эмас. Лекин қондош, жондош қўшнимиз билан оғаларча ҳисоб-китоб қилиб, мана, оғайнилар, биз янги валютага ўтяпмиз, қирғиз валютасига сиз нима дейсиз, деган савол берса, бизлар билан келишиб олса ёмон бўлмасди. Энг ёмон нарса шуки, у ерда — Жалолободда яшаётган ўзбекларимиз, қон-қариндошларимиз қандай аҳволга тушади? Улар қаерда бўлмасин, Конституциямизда ёзилганидек, биз улар учун жавобгармиз. Хулоса шуки, биргина валюта масаласи бир талай муаммоларни келтириб чиқаради. Янги валютага ўтиш — инқилоб билан баробардир.

Демак, тайёргарлик ишларининг ғози ҳам, масъулияти ҳам, жавобгарлиги ҳам шунга яраша бўлиши керак. Ҳар қандай инқилоб эса шошма-шошарликни ёқтирмайди.

ЧОРВАЧИЛИК — МУҲИМ ТАРМОҚ

Риштон туманидаги Навоий номли жамоа хўжалиги суттовар фермаси чорвадорлари аҳолини мўл-кўл сут маҳсулотлари билан таъминлаш ишига астойдил ҳисса қўшмоқдалар. Соғувчилар ўртасидаги мусобақада пешқадамлик қилаётган Ўғилча Йўлдошева жорий йилда ўзига бириктирилган 15 бош соғин сигирнинг ҳар биридан [illegible]000 килограммдан сут соғиб олишга ҳаракат қилаётир.

СУРАТДА: пешқадам чорвадор Ў. Йўлдошева.

У. ҚЎШВОҚОВ олган сурат.

ЎНГЛАНИШ

Кенгашдан яхши таассуротлар олиб қайтдим. Чорвадорларнинг нуфузли анжуманида тармоқнинг барча соҳаси қамраб олинди. Унда И. Ҳ. Жўрабеков жуда керакли, барчамизга тегишли масалаларга тўхталди: **«Чорвачилик қишлоқ хўжалигининг энг муҳим тармоғидир. Республика эҳтиёжи учун зарур бўлган гўшт-сут маҳсулотлари ва тухумнинг ярмидан кўпроғи фермаларимизда етиштирилмоқда. Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг оз бўлса-да камайиши аҳолининг дастурхонига дарҳол таъсир кўрсатишини сизлар яхши биласизлар».**

Ҳақ гап. Маҳсулдорликнинг пасайишига сира йўл қўйиш мумкин эмас. Шароит биздан омилкорона иш юритишни тақозо этаётир. Сўнгги йилларда районимизда тармоқни юксалтиришга жиддий аҳамият берилаяпти. Чорвадор меҳнатига яраша ҳақ тўланмоқда. Унинг ўртача ойлиги 6—6,5 минг сўмга кўтарилди. Бу мўл чорва маҳсулотлари етиштиришимизга бош омилдир. Бултур давлатга сут сотиш режасини 100 фоизга, қўзи олиш 101, қоракўл тери 115, гўшт 120, жун режасини 125 фоизга етказдик. Кўзланганидан кўп бузоқ олинди. Амалдаги йилнинг биринчи чораги ва тўрт ойи топшириқларини ҳам муддатидан илгари адо этдик. Қўзилатиш мавсуми муваффақиятли якунланаяпти. Қўзилар бош сони салкам 24 мингга етди. Карл Маркс номли, «Лангар» давлат хўжаликлари, «Наврўз» ширкат хўжалигида бу борадаги кўрсаткичлар қувончли.

Мавжуд 17.300 бош қорамол (шундан 4.410 боши сигир), 42 минг бош қўй, 380 бош от, 2100 бош чўчқа, 250 мингта парранда қишловдан соғлом олиб чиқилди. Ўртача маҳсулдорлик (ҳар бош сигир ҳисобига) 8—9 килограммга кўтарилди. Йил давомида давлатга 3.100 тонна гўшт, 8.100 тонна сут, 5 миллион 700 минг дона тухум, 195 тонна жун, 15 минг дона қоракўл тери топширишимиз керак. Гўштга топширилаётган қорамолнинг ўртача тирик вазни 420, қўйники эса 50 килограммни ташкил этаяпти.

Ўтган йилнинг шу даврига қиёслаганда 1993 йилнинг тўрт ойида 130 бош бузоқ кўп олинди. Йил охиригача 4350 бош бузоқ олиш режалаштирилган. Бу кўрсаткични 4500 тага етказмоқчимиз. Моллар сони кўпайгани сайин шунга қараб озуқани ҳам керагича ғамлаш керак. Жами беда майдонини 4,5 минг гектарга етказдик. Шундан 3 минг гектари эски беда. 300 гектар майдонга лавлаги, 500 гектарга силос учун макка экилди.

Кенгашда паррандачиликни йўлга қўйиш юзасидан қимматли фикрлар билдирилди. Муаммоларни тезда ҳал этиш чоралари кўрилади, деган умиддамиз. Районимиздаги бройлер фабрикаси 1992 йил гўшт етиштириш режасини уддалаёлмади. Сабаби — ем етишмади. Иккинчидан, Россиядан келтирилган тухумларнинг атиги 55 фоизидан жўжа очирилди. Биз уни бройлердан тухумга йўналтирдик. Фабрика 1993 йилда 450 тонна гўшт, 2 миллион дона тухум топшириши лозим. Жўжалар 4—5 ойда тухумга киради. Режани бажаришга вақт ҳам, имконият ҳам етарли.

Мамлакатимиз чорвачилигида иқтисодий ислоҳотни чуқурлаштириш борасида дастлабки қадамлар қўйилди. Бу келажакда яхши натижа бериши шубҳасиз. Чорвадорнинг эртаси умидли.

Қурбон БОЗОРОВ,
Қамаши район деҳқончилик-саноат уюшмаси раисининг биринчи ўринбосари.

ПИЛЛА— ТИЛЛА

Тўй-ҳашамларда ёхуд байрам тантаналарида аёлларимизни миллий либос — атлас кўйлакларда кўрсангиз, ана шу камалак нусха матонинг ижодкори — пиллакорни кўпам хаёлимизга келтирмаймиз. Аслида эндигина уруғидан урчитилган мурғак ипак қуртини кун демай, тун демай парвариш қилаётган заҳматкашларни ҳар қанча улуғласак, меҳнатини қадрласак арзийди. Инсоф билан айтадиган бўлсак, ҳали биз пиллакорлар қадр-қимматини жойига қўя олмаяпмиз. Айниқса ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида ипак тола ижодкорларига ҳам осон тутиб бўлмайди.

Биз қурт боқиш қизғин паллага кирган айни шу кунларда Янгийўл туманидаги «Янги ҳаёт» жамоа хўжалиги пиллакорлари ҳузурида бўлдик. Хўжаликнинг машҳур пиллачилари кўп. Улар билан ҳар йили мавсум даврида кўп бор учрашиб, мулоқотга киришганмиз. Кўнглимиздаги эзгу ниятларимизни айтиб, хирмонларига барака тилаб қайтганмиз. Бугун ҳам шу ниятда пиллачилар ҳузуридамиз.

Ҳамроҳимиз — хўжаликнинг пиллачилик агрономи Маҳбубахон Ҳасанованинг ўзи ҳам илғор пиллакор. Уни шоирона таърифласак, «Пилласи бор — тилласи бор аёл». Ҳар йили оила аъзолари билан қурт боқиб, мўл ҳосил етиштиради. Бу йил ҳам Маҳбубахонлар хонадонида 2 қути қурт уруғи меҳр билан парваришланаяпти. Оила ташвишлари, қурт боқиш, хўжалик пиллакорларига етакчилик қилиш, уларнинг ҳолидан тез-тез хабар олиб туриш — қарангки, агроном ҳаммасига вақт топади. Кўз тегмасинку-я, бир аёлнинг ўзи шунчалик юмушни уддалаши, албатта жасорат-да!

— Ипак қуртидай нозик, меҳнаталаб жонивор бўлмайди, — дейди Маҳбубахон. — Қурт боқиш учун киши аввало сариштa бўлиши керак. У тозаликни, покдомонликни хуш кўради. Заҳматини санаб ўтирмайман. Шунинг учун қурт боқилаётган қай бир хонадонга ташриф буюрмай, биринчи навбатда тозалигига эътибор бераман. Демак, сариштaлик борми— ўша ерда иш кўнгилдагидек. Буни тажрибамда кўп кўрганман.

М. Ҳасанованинг айтишича, бугунги кунда хўжалик хонадонларида 230 қути қурт уруғи парвариш топаяпти. Ҳозир қуртлар иккинчи ёшга кирди. Озуқа етарли. Муаммолар деярли йўқ. Долзарб мавсумга олдиндан пухта тайёргарлик кўриб қўйилганлиги жуда қўл келаяпти.

Боя айтганимиздек, қурт боқишнинг ҳадисини олиб, кўп йиллик тажрибага эга пиллакорлар бу ишда илғорликни қўлдан беришмаяпти. Афзал Темиров, Муҳаббат Нишоналиева, Мукаррам Одилова, Бахтикарам Алимова ва Дилбар Нишонбоевалар бошлиқ оилавий звеноларда илғорлар тажрибаси бу йил ҳам пилла ҳосили мўл бўлишидан дарак бераяпти.

Демак, кумуш толанинг баракали хирмони нақд. Иншооллоҳ, меҳнат шу тарзда уюшқоқлик билан давом этаверса, ҳадемай хўжалик пиллакорларининг юзи яна ёруғ бўлади. Улар давлатга 11 тоннаю 500 килограмм аъло навли кумуш тола армуғон этишади.

Биз хўжаликда бўлганимизда ана шу ишонч туйғуси устиворлигини кўрдик. 200 та хонадон соҳибию соҳибалари атласлардек сержило меҳрини, қалб қўрини, заҳматли меҳнатини мустақил Ўзбекистон пилласига — тиллосига бахшида этишмоқда.

Эркин ТЎЛАГАНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. А. КАРИМОВНИНГ ҲОЗИРГИ ВАЗИЯТ ТЎҒРИСИДАГИ АХБОРОТИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг ҳозирги вазият тўғрисидаги ахборотини эшитиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1. Давлат суверинитетини ва унинг иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлаш, халқ хўжалигини бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтказиш, минтақада барқарорликни ва фуқаролар тинч-тотувлигини мустаҳкамлаш, мустақил Ўзбекистоннинг халқаро нуфузини ошириш ва унинг жаҳон ҳамжамияти томонидан кенг эътироф этилиши юзасидан республикада амалга оширилаётган ички ва ташқи сиёсат тўлалигича маъқуллансин ва қўллаб-қувватлансин.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгашининг раиси, вилоятлар, шаҳарлар ва туманларнинг ҳокимлари Ўзбекистон республикаси Президенти И. А. Каримовнинг мавжуд қийинчиликларни бартараф этиш ва иқтисодиётни барқарорлаштириш, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, кўпмиллатли Ўзбекистоннинг барча фуқаролари тенг ҳуқуқлилигини таъминлашга қаратилган йўлини ҳаётга оғишмай татбиқ этсинлар.

2. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг раёсати, қўмиталари ва комиссиялари, Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари амалга оширилаётган ислоҳотларни ҳуқуқий жиҳатдан таъминлаш, Ўзбекистоннинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини янада мустаҳкамлаш, бошқа мамлакатлар билан парламентлараро алоқаларни ривожлантириш бўйича ишларни қатъият билан давом эттирсинлар.

3. Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, республика Прокуратураси, Ички ишлар вазирлиги, миллий хавфсизлик хизмати, Давлат божхона қўмитаси, Адлия вазирлиги, суд органлари жиноятчиликка, айниқса унинг уюшган шаклларига қарши курашни қаттиққўллик билан олиб борсинлар.

Асосий куч-ғайрат ниқобланган йирик ўғриликларга, порахўрликларга барҳам бериш ва уларни фош этишга, аҳолининг осойишталигини ва тинч турмушини муҳофаза қилишга қаратилсин. Қонунийликка, фуқароларнинг ҳуқуқларига қаттиқ риоя этилиши таъминланиши юзасидан собитқадамлик билан иш олиб борилсин. Бунда ана шу ишга республикада амалга оширилаётган ислоҳотларнинг энг муҳим йўналишларидан бири сифатида қаралсин. Қонунийлик бузилишининг ҳар бир ҳолига моҳият жиҳатидан жиддий баҳо берилсин, ғайриҳуқуқий ҳатти-ҳаракатларга йўл қўяётган шахслар қаттиқ жазолансин. Қонунга хилоф ҳатти-ҳаракатларнинг очилган ҳоллари, ижтимоий адолат принципларининг бузилишлари кенг кўламда ошкор қилинсин.

4. Миллий ахборот агентлиги, давлат телевидение ва радиоэшиттириш компанияси, рўзнома ва ойномаларнинг таҳририятлари, бошқа оммавий ахборот воситалари Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов, Олий Кенгаш амалга ошираётган йўлни меҳнаткашларга тушунтириш юзасидан режали ва аниқ мақсадни кўзлаб иш олиб борсинлар, ана шу ишнинг аниқ натижаларини кенг тарғиб қилсинлар.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси
Ш. ЙЎЛДОШЕВ,

Тошкент шаҳри,
1993 йил 6 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИНИНГ МАМЛАКАТИМИЗ ХАЛҚИ ВА БАРЧА ВАТАНДОШЛАРГА

МУРОЖААТИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Халқимизда «Кемага тушганнинг жони бир» деган ҳикмат бор. Биз ким бўлишимиз, қайси миллат вакили бўлишимиздан қатъи назар, ягона кемамиз Ўзбекистондир. Бамисоли занжир ҳалқалари каби тақдиримиз туташиб кетган. Бизнинг мақсад бирлигимиз, иш бирлигимиз бугун ҳар қачонгидан ҳам кўра муҳим ва зарур. Зеро, биз бир яратганга банда, бир ватанга фарзандмиз.

Ҳар қандай юрт моддий бойликлари билангина эмас, аввало, етук инсонлари билан қудратли ҳисобланади. Ҳар қандай жамият ҳам даставвал маънавий юксаклиги билан эътиборлидир. Иймон-эътиқоди бутун, кўксида эл ғурури бор инсоннинг қалбида қийинчиликларга бардош берадиган маънавият гавҳари бўлади. Бу гавҳар уйларни зилзиладан асровчи пўлат камар каби инсонни ичдан бақувват қилиб, ижтимоий силкинишлар вақтида ботиний мувозанатни сақлаб туради. Бизнинг шундай гавҳаримиз, маҳкам камаримиз, руҳий пойдеворимиз — ватан муҳаббати, ҳурриятга, истиқлолга садоқатдир. Қалбимизнинг бу тенгсиз бойлигини асраб-авайлаш ва келажак авлодларга етказиш муқаддас бурчимиздир.

Куни кеча ҳурматли Президентимиз Ислом Каримовнинг бир гуруҳ таниқли ёзувчилар билан учрашув чоғидаги нутқи ва Олий Кенгашнинг ўн иккинчи сессиясидаги маърузасида бу фикр ўзининг ёрқин ифодасини топди. Юртбошимизнинг халқ дарди, ватан ташвиши билан ёниб айтган сўзлари ҳар бир пок виждонли инсон қалбини ларзага солиши табиийдир. Чунки бу сўзлар ҳар биримизнинг юрак сўзларимиз, халқимизнинг асрий орзулари ўз ифодасини топган бир нидодир. Бу — юз йиллар мобайнида озодликка ва миллий мустақилликка талпиниб келган, буюк ва бетакрор тарихи билан жаҳон тарихи саҳифаларига ёрқин сатрлар битган қадимий, улуғ ва навқирон халқнинг қудратли овозидир.

Вужудида, иймонида ватан ҳисси мукаммал шаклланган инсонгина она юртнинг муносиб фарзанди бўлабилғусидир! Қалбида она юрт туйғуси камолга етган инсон учунгина ватан тўкисдир.

Тақдирини ватан тақдири билан боғлаган азиз ватандошларимиз! Биз сизларга — улуғ боболаримиз каби юраги ҳуррият ишқида ёнган комил ва фозил инсонларга мурожаат қиламиз.

Ватанимизнинг умидли келажаги, халқимизнинг бахт-саодати ва фаровон ҳаёти учун бор ақл-идрок, куч-қувват ва имкониятимизни сафарбар этайлик. Бизга яратганнинг ўзи омад берган, ҳозирги такрорланмас табаррук дамларда, ватан ва миллат тақдири ҳал қилинаётган дамларда сусткашликка йўл қўйиш, четда томошабин бўлиб туриш виждонга хиёнат эканини теран англаб етайлик.

Ёш авлодда она ватан туйғусини шакллантириш, уни камолга етказиш учун қўлимиздан келган барча ишларни қилайлик!

Ватанга юрагида ўти бор, мағрур, жонфидо қарчиғай ўғлонлар керак.

Улуғ инсоний қадриятлар — ҳуррият, мустақиллик, дўстлик, биродарлик барчамизнинг бошимизни қўшсин, бирлаштирсин! Бугунги тарихий кунларда ватан барчамиздан ана шу юксак инсоний фазилатларни кутмоқда.

Бу йўлда барчангизни муқаддас ижодий меҳнатга, яратувчилик ва фидокорлик курашига чақирамиз!

Дунёда адолат, ҳақиқат, эзгулик, ватан туйғуси яшар экан, Ўзбекистон мустақиллиги ва озодлиги мангудир!

Она Ўзбекистонимиз яшасин, юксалсин ва равнақ топаверсин!

МЕВА ВА УЗУМНИ КЎПАЙТИРИШ ОМИЛЛАРИ

Республика раҳбарияти халқимиз турмуш фаровонлигини яхшилаш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларига, жумладан мева ва узумга бўлган талабни қондириш мақсадида мазкур тармоқларни ривожлантириш бўйича қатор хайрли ишларни амалга оширмоқда. Бу соҳаларда ҳосилдорликни кескин кўтариш, ноз-неъматларни кўпайтириш учун катта имкониятлар бор.

Тупроқни чуқур ўғитлаш, сифатли ишлов бериш, дарахт ва ток тупларини буташ, янги мевазорларда кўчатга тўғри шакл бериш, ўсув даврида ток тупларида камида 3 марта хомток ўтказиш, чуқур эгатлар орқали суғориш, намни сақлаш чораларини кўриш, бошқа шу каби юмушларни маҳаллий иқлим шароитини ҳисобга олиб бажариш пировардида ҳосилдорликни 1,5—2 баробар ошириши мумкин.

Ҳозирги вақтда аксарият хўжаликларнинг боғ ва токзорларида ҳосил чўғи чакки эмас, ҳамма гап уни эҳтиёткорлик билан парваришлаб, асраб, тўлиқ етилтиришга боғлиқ. Кейинги кунларда кўпчилик минтақаларда ва тоғли ҳудудларда ҳарорат пасайиб, тез-тез ёмғир ёғиши боғ-токзорларга салбий таъсир этиши мумкин. Новдалар кучли ўсиб, қалинлашиши, зараркунанда ва касалликлар кўпроқ ривожланиши эҳтимоли бор. Новдалар қалинлашиб кетишига, ғовак бўлиб ўсишига йўл қўймаслик учун ток тупларида икки-уч марта хомток ўтказиш муҳимдир. Аввало ҳар бир кўздан ўсиб чиққан ёш, ҳосилсиз, ортиқча кўк новдачалар олиб ташланиб, ҳосилли ва бақувватлари қолдирилади. Сўнгра бир йиллик кўк новда барг қўлтиғидан ўсиб чиққан иккинчи тартибли бачки новдачалар тозаланади. Шўралар тўлиқ гуллаб, ғўралар мошдек-мошдек бўлганда ўтказилади. Шунда новдалар кузгача чиниқиб, сифатли, йирик, донадор ҳосил етишади.

Касаллик ва зараркунандалар ривожланишига йўл қўймаслик учун зарур тадбирларни кўриш лозим. Олма қуртининг биринчи авлодига қарши шу кунларда ишлов бериш зарур. Бу билан калмараз, уншудринг касалликларининг ҳам олдини олиш мумкин. Бунда 0,3 фоизли бензофосфат золон ёки карбофосни (100 литр сувга 300 грамм) ва 0,4—0,5 фоизли қупрозан ёки мис хлор оксидини) паршага қарши, 100 литр сувга 400—500 грамм аралаштириб) дарахтларга пуркаш зарур. Уншудринг касаллигига қарши боғларни (гектарига 30—40 килограмм) олтингугугурт кукуни билан заруриятга қараб бир неча бор чанглатиш мақсадга мувофиқ. Бу тадбир ўргимчаккана тарқалишига ҳам йўл қўймайди. Кейинроқ олмазорларда гирдаккуя, нокзорларда шира тарқалиши кузатилса, уларга қарши 0,3 фоизли бензофосфат, золон ёкаробофос ёки 0,05—0,1 фоизли сумицидин, цимбуш каби дориворларни ишлатиш даркор.

Кимёвий воситаларни аниқ зарурият туғилган тақдирдагина қўлланиш тавсия этилади. Бунинг учун феромонли тутқичлар билан кузатув олиб борилади. 1—2 гектар боққа битта-иккита тутқич осилиб,4—5 кун давомида 5—6 олма қурти қапалаги тутилса, кимёвий ишлов ўтказиш зарур.

Данак мевали боғларда доғланиш, барг бужмалоғи касалликларига қарши 1 фоизли бордо суюқлигини (100 литр сувга 1 килограмм мис купороси ва 1 килограмм оҳакни аралаштириб) ишлатиш керак. Сохта қалқондорларга қарши 0,3 фоизли карбофос ёки фозалон (100 литр сувга 1 килограмм мис купороси ва 1 килограмм оҳакни аралаштириб) пуркаш лозим.

Кул касаллигига қарши аввало хўраки ва майизбоп, сўнгра майбоп навлар камида 2—3 маротаба гектарига 30—40 килограмм олтингугурт кукуни билан чангланади. Пастқам ерлардаги токзорларда рағa (антракноз) касаллиги кузатилса зарарланган ток тупларига бир фоизли бордо суюқлиги ё купрозан ёхуд хлор оксидининг 0,4—0,5 фоизли эритмаси пуркалади. Ёғингарчилик бўлиб турса бундай ишлов такрорланади. Узумхўр қуртига қарши токларга дастлаб гуллаш арафасида, сўнгра гулдан 17—20 кундан кейин ишлов ўтказилади. Вақтини аниқлаш мақсадида феромонли тутқичлар қўйилади ва биринчи капалак тушгандан 10—14 кун ўтгач пуркаш ишлари бажарилади. Бунда токзорлар қалинлашиб кетганлиги назарда тутилиб, 0,3 фоизли золон ёки карбофос (100 литр сувга 300 грамм ҳисобидан) гектарига 3—4 килограммдан сарфланади. Ғўра ҳомтокни вақтида, сифатли ўтказиш, новдаларни сийрак тараб боғлаш касаллик ва зараркунандаларга қарши тадбирлар бирга олиб борилса, самарадорлик ошади.

Тажриба, таҳлил, таклиф

Технология жараёнларини сифатли ўтказиш, ишда қўл кучини тежаш, механизмлардан унумли фойдаланиш ҳосилдорликни кўтаришда, маҳсулот таннархини арзонлаштиришда, иқтисодиётни юксалтиришда муҳим аҳамиятга эга. Илғор хўжаликларда боғ-токзорларда механизациядан фойдаланиш даражаси 50—60 фоизни, ҳосилдорлик гектарига 12—14 тоннани, соҳанинг фойдалилик даражаси 35—40 фоизни ташкил қилади. Аммо ҳозирги вақтда аксарият хўжаликларда боғ юмушларини механизациялаш даражаси паст, 20—30 фоиз атрофида. Уларда технология жараёнлари тўла бажарилмайди. Механизмлар, мосламалар, эҳтиёт қисмлар етишмайди.

Жойларда ҳосилни вақтида йиғиб-териб олишга, сақлашга маҳсулотни қайта ишлашга пухта тайёргарлик кўриш, ишни тўғри ташкил этиш зарур. Акс ҳолда етиштирилган маҳсулотнинг 20—30 фоизи тўкилади, сифати бузилади, нобудгарчилик бўлади. Боғдорчилик ва узумчилик хўжаликларида йиғма айвончалар, саралаш линиялари ташкил қилиш, маҳсулотни саралаш, жойлаш, ташиш учун зарур транспорт воситаларини, яшикларни ва бошқа жиҳозларни ўз вақтида жамлаб қўйиш лозим.

Томорқаларда, фермер ва шахсий ёрдамчи хўжаликларда боғдорчилик ва узумчиликни кенг ривожлантириш учун катта шароит яратилди. Бу мева ва узум етиштиришни кўпайтиришнинг муҳим манбаи ҳисобланади. Президентимиз фармонига кўра 300 минг гектардан зиёд майдон аҳолига уй-жой қуриш, боғ участкалар ташкил қилиш учун ер ажратиб берилди. Бу ерлардан оқилона фойдаланиш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари, жумладан мева, узум етиштириш, шу тариқа халқимиз таъминотини яхшилаш зарур.

Кўпчилик ихтисослашган хўжаликларда мутахассислар, айниқса ўрта малакали техник кадрлар (шакл берувчилар, сараловчилар, йиғиб терувчилар, мевани ишлаш ва қуритиш ходимлари, техниклар) масаласи тўла ҳал қилинмаган. Бу тармоқ ривожига салбий таъсир этмоқда. Тегишли вазирлик ва ташкилотлар бу тўғрида қайғурмоқлари даркор.

Бундан ташқари боғдорчилик хўжаликларини етук боғбонлар, энтомологлар, механизаторлар билан мустаҳкамлаш зарур. Илмий жиҳатдан синовдан ўтган тавсияларни ишлаб чиқаришга кенг тадбиқ этиш, боғ ва токзорларда ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, тупроқ унумдорлигини ошириш, айниқса қолоқ хўжаликларда аҳволни ўнглаш, ҳосилдорликни кўтариш, маҳсулот сифатини ва тармоқ самарадорлигини юксалтириш керак. «Огонёк», «Қибрай», Козимов номли ва бошқа хўжаликлар тажрибаси шуни кўрсатадики, илмий тавсияларни, илғорлар иш усулларини қўлланиш ҳосилдорликни тезда оширади.

Бироқ бугунги кунда республика миқёсида бу ишнинг аҳволини қониқарли деб бўлмайди. Хўжаликларни зарур материал ресурслар, эҳтиёт қисмлар, ўғитлар, ўсимликларни ҳимоялаш воситалари, ускуналар, юксак самарали техника билан таъминлашни ҳам ҳал қилмоқ лозим. Бу масалалар ечилган тақдирда ҳосилдорлиги паст хўжаликларда (бундайлар республикада 60—70 фоизни ташкил қилади) маҳсулот етиштириш 1,5—2 баробар ошади. Самарадорлик, хўжаликнинг молиявий аҳволи яхшиланади. Юқорида айтилган тадбирлар тез ва тўла амалга оширилса, кейинги йилларда яратилган боғларга яхши эътибор берилса, яқин орада ҳосилдорлик кўтарилади. Респбуликада мева-узум етиштириш ялпи миқдори камида 1,8—2,5 миллион тоннагача етади.

Бугунги кунда мавжуд 130 минг гектар токзорларнинг тенг ярмида токлар симбағазларга кўтарилмаган. Бу тупларни парваришлаш, қирқиш, хом ток қилиш шакл бериш, зараркунанда ва касалликларга қарши курашиш, механизациядан фойдаланиш каби тадбирларни вақтида, сифатли ўтказишга имкон бермайди. Шунинг учун хўжаликларни темир-бетон устунчалар, сим бойлагич, иплар ва бошқа асбоб-ускуналар билан таъминлаш зарур.

Тоғли, тоғолди, адир, шағалли ерларни ўзлаштириб, боғ ва токзорлар барпо этиш мева-узум етиштиришни кўпайтиришнинг аниқ имкониятларидан биридир. Бу жойларда ишчи кучлари етарли, хўраки, майизбоп узум, данакли ва уруғли мевалар етиштириш қулай. Шунингдек, кўплаб қуруқ мева, майиз тайёрлаш имконияти бор. Паст-баланд ерларда боғ-токзорларда томчилатиб суғоришни жорий этиш самаралидир. Бунда мева ва узум ҳосилдорлиги 50—60 фоизга ортади, 40—50 фоиз сув тежалади, тупроқ эрозиясининг олди олинади.

Хўжаликни тўла ихтисослаштириш, тармоқ самарадорлигини кўтариш муҳимдир. Ҳозирги пайтда кўпчилик хўжаликларда ихтисослаштириш даражаси жуда паст, 35—40 фоиз, ундан ҳам озроқни ташкил этади, соҳага эътибор сусайиши натижасида ҳосилдорлик ҳам пасаяди. Шунинг учун боғдорчилик хўжаликларида ихтисослаш даражасини 60—70 фоизга етказиш мақсадга мувофиқ.

Кўпчилик хўжаликларда технологик жараёнлар тўла бажарилмаётганлиги натижасида гектар ҳосилдорлиги боғларда 3—4тоннани, токзорларда 40—60 центнерни ташкил этади, холос. Уларда маҳсулот сифати ҳам паст, кўпинча талабга жавоб бермайди, соҳа иқтисодиёти қолоқ, 5—12 фоиз атрофида. Бундай аҳволни тузатиш учун тармоққа эътиборни яхшилаш, технологик жараёнларни тўла ўтказиш, нобудгарчиликка йўл қўймаслик, ҳосилдорликни кўтариш, сифатли маҳсулот етиштириш ягона чора ҳисобланади. Бу хўжалик раҳбари ва мутахассислари маҳоратига, ишни ташкил этишига боғлиқдир.

Куни кеча ўз ишини якунлаган республика Олий Кенгашининг ўн иккинчи сессиясида раҳбар масъулияти, бурчи ва вазифаси ҳақида жиддий гап-сўзлар бўлди. Дарҳақиқат, эндиликда илгаригидек ишлаш мумкин эмас. Сессияда Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов нутқ сўзлаб, жумладан қуйидагиларни айтди: «Ҳозирги кунда ҳар бир раҳбар кадрнинг қанчалик масъулият билан ишлаши ҳамда соф виждонлигига кўп нарса боғлиқ. Раҳбар фаолиятини баҳоловчи бош мезон унинг ишни ташкил қила билиш қобилиятидир. Раҳбар ишни шундай ташкил қилсинки, одамлар: ҳа, бу халқ фаровонлиги йўлида ғамхўрлик қилувчи ва уни ҳамма нарсадан юксак қўювчи раҳбар, дея олсин.

Бир гапни алоҳида таъкидламоқчиман. Илгари раҳбарларнинг обрўсини унинг лавозими, ўтирган биноси, ёнида туриб қўлловчи тирговичлари ҳал қилган бўлса, бугун шуни аниқ тушунишимиз лозим — қуруқ савлату ўзганинг ёрдами билан ҳеч нарсага эришиб бўлмайди. Сабаби — бугун халқимиз анча сезгир ва савияси ҳам аввалги эмас, — ўсган, ўзгарган». Чиндан ҳам бугунги кунда раҳбарнинг ишини ҳамма кузатиб туради, унга энг одил ва энг тўғри баҳони ҳам шу халқ беради. Бу гаплар боғдорчилик, узумчилик соҳасида ишлаётган раҳбар кадрларга ҳам тўла тааллуқлидир.

Маҳмуд МИРЗАЕВ,
Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори, академик.

«ЎЗТАДБИРКОРБАНК»: ФЕРМЕРЛАР ВА ҚИШЛОҚ ИШБИЛАРМОНЛАРИГА

Ўзбекистон тарихида биринчи марта ташкил этилган «Ўзтадбиркор» махсус акционерлик-тижорат банки Тошкентнинг марказида, Жуковский кўчасидаги эски, лекин ҳашаматли бинолардан бирига жойлашди. Унинг асосий вазифаси фермерларга, деҳқон хўжаликлари ва ижара хўжаликларига, қишлоқ ишбилармонларига хизмат қилишдан иборат.

Банкнинг низомда кўзда тутилган жамғармаси 4 миллиард 300 миллион сўмдан иборат. Ўзбекистон Молия вазирлиги, Шахсий ёрдамчи хўжаликлар эгаларининг республика уюшмаси, «Деҳқончилик-саноат банки» унинг муассисларидир.

— Банкимиз Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори ҳамда Президент Ислом Каримов имзолаган махсус ҳужжат асосида ташкил этилган, — дейди «Ўзтадбиркор» бошқарувининг раиси Алимжон Юсупов. Ҳомашё ва материаллар, техника, ўғит нархи ҳаддан ташқари ошиб кетган ҳозирги иқтисодий вазиятда қишлоқ ишбилармонларини пухта ҳимоя қилиш зарур. Шу сабабли қишлоқ аҳлининг бир неча тоифасига имтиёзли қарз бериш кўзда тутилган. Масалан, чорвадорлар, дон етиштирувчилар, озуқа тайёрловчилар йилига атиги 15 фоиз, мева-сабзавот маҳсулотлари етиштириш билан шуғулланувчилар — 20 фоиз, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлашга ихтисослашган кичик ва хусусий корхоналар 25 фоиз фойда тўлаш шартлари билан қарз олишлари мумкин... Собиқ Иттифоқдаги бирорта республикада бундай имтиёз йўқ.

Юқорида айтилганидек, учта катта ташкилот банкнинг асосий муассисларидир. Бироқ «Ўзтадбиркор»нинг муқим давом этадиган меъёрий фаолияти учун улар ажратган маблағ етарли эмас, албатта. Шу сабабли банк икки хил акция сота бошлади. Ҳар бири 100 минг сўмлик дастлабки 38700 та акция фермерларга ва қишлоқ ижарачиларига сотилади. Акцияни сотиб олганлар йилига 30 фоиз фойда оладилар. Бундан ташқари акциядорлар маслаҳат овозига эга бўладилар, бинобарин, банкнинг молиявий сиёсатига фаол таъсир ўтказа оладилар. Акцияларнинг иккинчи тури имтиёзли ҳисобланади ва улар жами акцияларнинг 10 фоизи миқдорида чиқарилади. Уларнинг қиймати — 10 минг сўм. Бироқ бу акцияларнинг эгаларига 100 минг сўмлик акция каби ҳуқуқ берилмайди. Лекин бу қимматли қоғоз ҳам ўттиз фоиз фойда олинишига кафолат беради. Хуллас, бу ўринда мустақил равишда бозор иқтисодиётига ўтаётган бевосита қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчиларга аввал бошданоқ устиворлик берилган.

— Имтиёзли қарз қай тарзда берилади, уни кимлар олиши мумкин?

— Бу жуда муҳим савол,— дейди Алижон Юсупов. —Ҳозир республиканинг ҳамма вилоятлари ва туманларида банкимизнинг бўлимлари ташкил этилмоқда. Ҳаммаси бўлиб 185 та бўлим очилади. Туман бўлимларига қишлоқ ишбилармонларининг йилига нақд пул билан 300 минг сўмгача, вилоят бўлимларига эса 500 минг сўмгача қарз олиш тўғрисидаги аризаларини кўриб чиқиш ҳуқуқи берилган. Табиийки ҳар бир ариза пухта текширилади. Қарзни тўлай олмайдиганларга банк пул бера олмайди. Шу сабабли банк тизимида назорат-тафтиш бошқармаси тузилмоқда, унинг вазифаси берилаётган қарзларни, уларнинг асослилигини текширишдан иборат бўлади. Барча маърифий давлатларда шундай қилинади. Бундан ташқари биз турли йўналишлар бўйича, яъни чорва моллар подасини вужудга келтириш, қайта ишлаш корхоналарини ва уй-жойларни таъмирлаш, қуриш учун бир ойдан бир йилгача қисқа муддатли ва уч йилдан беш, ҳатто ўн йилгача узоқ муддатли катта миқдорда қарз беришимиз мумкин. Хуллас, бўлажак мижозлар билан ўзаро муносабатлар тартиби ишлаб чиқилди. Энди гап ходимларни тайёрлашда қолди. Афсуски ходимлар етишмаяпти. Шу сабабли республика Вазирлар Маҳкамасининг қарорида махсус банд мавжуд, у Ўзбекистон олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги зиммасига банкимизнинг қишлоқ жойларда ишлаётган ходимлари учун ихтисослашган олий ўқув юртларида жой ажратиш вазифасини юклайди.

Бироқ фермер ва ишбилармонларга бериладиган қарз эвазига олинадиган бу оз миқдордаги фойда банкнинг молиявий аҳволи барқарор ва ишончли бўлишини таъминлай олмайди. Чунки банкнинг асосий вазифаси қишлоқда энди иш бошлаётган мулк эгаларига ёрдам бериб, уларни қўллаб-қувватлашдан иборат. Шу сабабли низомда давлатга қарашли бўлмаган бошқа тузилмаларга ва хусусий ишбилармонларга уларнинг ишлаб чиқариш фаолияти соҳаларидан қатъи назар тижорат мақсадида қарз бериш кўзда тутилган. Мутахассисларнинг фикрича, бу — янги банкга фойда олиш, ходимларни иш ҳақи билан таъминлаш имконини беради. Бу ерда мутахассислар чертиб-чертиб танлаб олинмоқда: банкда тасодифий ва уқувсиз кишилар бўлмалиги керак. Танлов асосида ишга қабул қилинмоқда. «Ўзтадбиркор» каби катта банкда шу касбнинг усталаригина ишлаши керак.

Бошқарув раиси Алижон Юсуповнинг ўзи банкда хизмат қилиб, катта тажриба орттирган. У деярли чорак асрдан буён шу тизимда ишлайди. Оддий инкассатор бўлиб иш бошлаган эди, кейинчалик давлат банки Паркент бўлимини бошқарди, сўнгги вақтда «Деҳқончилик-саноат банки» бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари бўлиб ишлади.

— Ҳозир биз акцияларни сотишга қизғин тайёргарлик кўряпмиз, — дейди А. Юсупов. — Деярли 39 минг фермер ва қишлоқ ишбилармони акция эгаси бўлиши лозим. Бу эса мол-мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ҳаракати ишбилармонликни ривожлантиришга яна бир бор кучли таъсир ўтказади, демакдир. Қишлоқ меҳнаткашларига ёрдам бериш учун имкони бўлган ҳамма ишни қиламиз.

Л. ЛЕВИН,
ЎзА мухбири.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

ҒИШТ ЗАВОДЛАРИ ТАЪМИРЛАНМОҚДА

Олмалиқ ва Қувасой ғишт заводларида эскириб қолган халқа печлар олиб ташланиб, янги туннелпечлари ўрнатилмоқда. Уларни ишга тушириш ғишт ишлаб чиқаришни чорак баравар кўпайтириш, ишчиларнинг иш шароитини яхшилаш имконини беради. Бу заводлар шу йил фойдаланишга топширилади.

Нукусда қурилаётган ғишт заводида ҳам замонавий технология жорий этилиши кўзда тутилган. Тошкент қурилиш мажмуи (унинг таркибида ҳам йилига 80 миллион дона ғишт ишлаб чиқарадиган заводни ишга туширишга тайёргарлик кўрилмоқда) республикани ғишт билан таъминлашга катта ҳисса қўшади.

ТЎРАҚЎРҒОН ХУРМОСИ

Тўрақўрғон туманидаги «Тўрақўрғон» жамоа хўжалигида янги боғ барпо этиш учун ажратилган ерларда хурмо етиштиришга қарор қилинди. Ҳозир экилган ниҳоллар бир неча йилдан сўнг ҳосилга киради ва хўжалик етиштирадиган мевалар орасида хурмо ҳам бўлади.

Илгари боғларга кам эътибор бериларди, бу йил баҳорда Наманган вилоятидаги ҳар бир хўжаликда боғлар барпо этиш учун ер ажратилди. Янги анорзорлар, анжирзорлар, хурмозорлар ва бодомзорлар барпо этилди. Натижада бир неча юз гектар ерда янги боғлар вужудга келди, 55 гектар ерга қулпнай кўчатлари ўтказилди, келгуси йилда қулпнайзорларни икки баравар кўпайтириш назарда тутилмоқда.

(ЎзА мухбири).

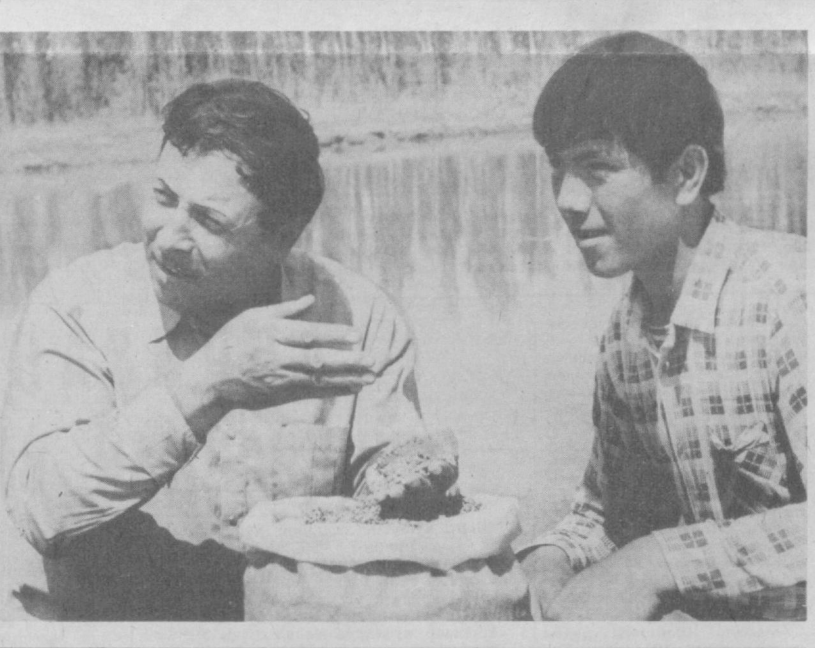

Қуйи Чирчиқ туманидаги Алишер Навоий номли давлат хўжалигининг Озод Акбаров бошлиқ бригада деҳқонлари бу йил 94 гектар ерга шоли экиб, ҳар гектаридан 46 центнердан ҳосил олиш ниятида меҳнат қилишаяпти. Айни чоғда экиш ишлари ниҳоясига етай деб қолди.

СУРАТДА: шоликорлар саркори О. Акбаров ўғли Рустамжон билан уруғ сифатини кўздан кечириб, қувона-қувона бу йилги деҳқончиликка барака тилашмоқда.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

САЛОМАТЛИК АСОСИ

Авлод камоли — Ватан жамоли

Оққўрғон районидан келган бемор қизнинг аҳволи ранг-рўйидан, кўринишидан яққол аён эди: камқонликдан оқариб кетган, озғин, камқувват. Гулнорахон овқат егандан сўнг тўш ости тўлиб кетгандек оғирлашишини, мижғиб оғришини, бу оғриқ ҳадеганда тўхтамаслигини, аччиқ кекиришини, қорни дам бўлишини айтди. Шифокорлар текширишиб, меъда шиллиқ қавати зарарланган, сурункали гастрит, деб ташҳис қўйишибди. Беморнинг гапларига қараганда, олти ойдан бери шу дарддан азият чекаётган экан. Суҳбат асносида пойтахтдаги йирик заводнинг район ҳудудида жойлашган бўлинмасида ишлаши, металл ва пластмассадан электр товарлари йиғиши, уларда заҳарли кимёвий моддалар борлиги маълум бўлди. Бундай шароитда ишчилар сут-қатиқ маҳсулотларини кўпроқ истеъмол қилиб туришлари керак. Бироқ бўлинмада бунинг иложи бўлмай, ҳар ким ўзи олиб келган овқатини ёки топилганини еб кетаверар экан.

Бошқа бир бемор —Ҳакимжон исмли йигит Жиззах вилоятининг чўл районидан. Ёши 25—30 лар атрофида. Ўн икки бармоқ ичак пиёзчасиида яра бор экан. Айтишича, бу дард беш ойлар бурун, яъни шифохонада яхшилаб текширгандан сўнг аниқланибди. Аслида тўш ости симиллаб оғриши, қорни дам бўлиши, овқатдан кейин тез-тез ачимтир кекириши икки йилча аввал бошланган экан. Ўшанда у-бу кишилардан сўраб-суриштириб, улардан эшитганлари бўйича турли даволарни қилиб кўрибди. Оғриқ гоҳ босилиб, гоҳ билиниб, лекин бутунлай йўқолмабди. Айни вақтда Ҳакимжон спиртли ичимликларни ичиш, тамаки чекиш каби зарарли одатларни ташлай олмабди.

Бизнинг шифохонада 1992 йили 900 га яқин бемор даволанган бўлса, шундан 700 дан ошиқроғи меъда-ичак хасталиклари билан оғриган. Уларнинг 400 нафари меъда шиллиқ қавати яллиғланиши ва сурункали гастритга чалинган. Бу рақамлар аввалги йиллардагига қараганда бирмунча зиёддир. Бир жиҳатдан, дардмандлар сони ортаётган бўлса, иккинчидан керакли дори-дармонларни топиш мушкуллашиб кетмоқда. Чунки собиқ Иттифоқ тарқагач таъминот ишида, хориж билан ўзаро алоқаларда мураккабликлар юзага келди. Қийинчилик ўз йўлига, беморни тузатиш бурчимиз. Шу боисдан бор куч ва имкониятни, билим ва маҳоратни шу мақсадга сафарбар этаяпмиз.

Хусусан, гастроэнтерология клиникамиз директори, тиббиёт фанлари доктори, профессор Каримулла Баҳодиров даволашнинг энг сўнгги ютуқларини жорий этиш, қўл остидаги ходимларга ва беморларга иложи борича қулай шарт-шароит яратиб бериш каби хайрли ишларга бош-қош бўлмоқда. Шунингдек, шифокор-олимларимиздан Ш. Қосимов, Н. Мирюнусов ва бошқалар ички хасталикларнинг олдини олиш ҳамда уларни яхши даволаш бўйича ибратли фаолият кўрсатишаяпти.

Кейинги вақтларда қишлоқ жойларда у ёки бу дардга дучор бўлганлар сони ортиб кетганлигини гапириш кўпчиликка эришдек туюлиб қолди. Уларнинг келиб чиқиш сабаблари ҳам қайта-қайта такрорланмоқда. Лекин тан олмасдан ўзга чора йўқ: ҳазм аъзолари, меъда ва ўн икки бармоқ ичак хасталиклари билан оғриш кўпайганлигининг туб илдизлари ҳам аҳолининг турмуш тарзига ва ижтимоий аҳволига бориб тақалади. Айниқса, илгариги даврда турли заҳарли кимёвий моддалар хўжасизларча ишлатилганлиги, яшаш ва ишлаш шароитлари кўнгилдагидек бўлмаганлиги, овқатланиш талабларига риоя қилинмаганлиги хасталикларнинг асл сабабларидир.

Маълумки, меъда шиллиқ қаватининг яллиғланиши (гастрит), унинг сурункали шакли ҳазм аъзолари хасталиклари ичида энг кўп учрайди. Бевақт ёки палапартиш овқатланиш, таомларнинг сифати пастлиги, кимёвий моддалардан заҳарланиш, чекиш, ичиш сингари зарарли одатлар бу дард пайдо бўлишининг манбалари ҳисобланади. Очиғини айтганда, аксарият жойларда дала шароитида меҳнаткашларнинг овқатланиш тартиби, таом сифати тиббиёт меъёрларига ва қоидаларига мутлақо тўғри келмайди. Ишловчилар асосан ўзлари олиб келган егуликни фақат тушлик пайтида истеъмол қиладилар. Унинг таркибида оғир меҳнат билан машғул инсон танаси учун зарур моддалар ҳамиша ҳам бўлавермайди. Устига-устак эрталабки нонушта кўп ҳолларда қуруқ нон-чойдан иборат бўлади. Демак, кучли иссиқ овқат кечқурун-ишдан ҳориб-чарчаб келинган пайтда ейиладики, бунда одам вужуди дам олиш ўрнига 80 фоиз қувватини ҳалиги таомни ҳазм қилишга сарфлайди.

Овқатланишни тўғри ташкил этиш, меъёрини билиш, ўз вақтида тановвул қилиш ҳар жиҳатдан олганда ҳам киши соғлиғи учун ҳаётий зарурaтдир. Муқаддас ҳадислардан бирида шундай дейилган: «Одам танасида қориндан ёмонроқ идиш йўқдир. Инсон бир неча ошам овқат билан кифояланади. Агар зарур бўлса, қориннинг учдан бирини овқатга, яна учдан бирини сувга, қолган учдан бирини нафас олишга ажратсин». Қишлоқ аҳли, хусусан далада ишловчиларнинг иш меъёрларини ва овқатланиш вақтларини тўғри, оқилона белгилаш бугуннинг долзарб масалаларидан биридир.

Илмий тавсияларга кўра, тананинг ҳазм қилиш қобилияти ва физик хусусиятлари соғлом одам ҳар куни камида 4 маҳал овқатланишини тақозо этади. Шунда ҳам умумий овқат кучи (калорияси)нинг миқдори маромида, тахминан қуйидагича тақсимланиши керак: 25-30 фоизи нонуштага, 40-45 фоизи тушликка, 20-25 фоизи биринчи ва 5-10фоизи иккинчи (ухлашдан икки соат олдинги) кечки овқатларга. Шартли ўрганиш туфайли меъда шиллиқ қавати белгиланган вақтларда кўпроқ суюқлик ажратишини назарда тутиб, ўша маълум соатларда овқатланиш хасталикнинг олдини олишда муҳим аҳамиятга эга.

Сўнгги икки-уч йил ичида меҳнаткаш инсонга, унинг соғлиғини муҳофаза қилишга эътибор жиддий кучайди. Республикамиз раҳбариятининг изчил инсонпарварлик сиёсати, беқиёс ғамхўрликлари туфайли ҳозирги оғир ва мураккаб вазиятда аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш борасида ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Мустақил давлатимизнинг биринчи ордени «Соғлом авлод учун» деб номлангани, халқимиз саломатлигини асраб-авайлашга қаратилгани ҳам бежиз эмас. Бинобарин, элимиз соғ-омонлиги, авлодлар баркамоллиги йўлида барча ишларни қилишимиз ҳам қарз, ҳам фарздир.

Очил ХЎЖАНОВ,
Тошкент давлат биринчи тиббиёт олий билимгоҳи қошидаги гастроэнтерология клиникаси шифокори.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ «ҲОЖАТБАРОР» ТАРҒИБОТ-ТИЖОРАТ ХИЗМАТИ
МУЛОҚОТ УЧУН ТЕЛ: 33-44-43, 32-54-44, 32-56-34, 32-56-25
БУЮРТМАЛАРИНГИЗ ТЕЗДА АДО ЭТИЛАДИ

ШИРКАТЛАР, ОВҚАТЛАНИШ ШОҲОБЧАЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ВА ТАДБИРКОРЛАР ЭЪТИБОРИГА

МОСКВАДАГИ ЙИРИК ВА ЗАМОНАВИЙ КОРХОНАДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН, СОАТИГА 12 КИЛОГРАММ ТУРЛИ МАКАРОН МАҲСУЛОТЛАРИ ТАЙЁРЛАШ ҚУВВАТИГА ЭГА БЎЛГАН «МАКМА-М» МАШИНАСИ СОТИЛАДИ. БАРЧА ИШ ЖАРАЁНЛАРИ МЕХАНИЗАЦИЯ ЁРДАМИДА ТЕЗ АДО ЭТИЛАДИГАН УШБУ АГРЕГАТНИ ЛАҒМОН ҲАМИРИНИ ЧИҚАРИШГА ҲАМ МОСЛАШТИРИШ МУМКИН. БУ МАШИНАДА ТУРЛИ ЙЎҒОНЛИКДАГИ МАКАРОН, РОЖКИ, ВЕРМИШЕЛ ВА БОШҚА МАҲСУЛОТЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ КЎЗДА ТУТИЛГАН.

Тошкентдаги 97-93-59 рақамли телефонга қўнғироқ қилсангиз қўшимча маълумотлар оласиз.

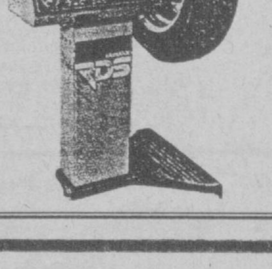

КОРХОНА
Тошкент шаҳридаги омбордан автосервис учун қуйидаги махсус автоускуналарнинг улгуржи туркумларини сотади:

- мувозанатлаш дастгоҳи;
- электр вулканизатор;
- автосервис учун махсус асбоб;
- ғилдиракларнинг жойлашувини ростловчи кўтаргичсиз стенд;
- шиналарни ўрнатиш ва бўшатиб олиш мосламаси ва автосервис учун бошқа махсус ускуналар.

Асосий таъмирлашдан чиққан қуйидаги ЗИЛ автомобиллари сотилади:
ЗИЛ-131 - 2 дона, ЗИЛ-130 - 1дона

Ҳақ тўлаш усули -турлича. Олдиндан 100 фоиз ҳақ тўлаш шарти билан Тошкентдан буюртмачининг ўзи олиб кетади.

Мулоқот телефонлари : 34-25-81, 34-66-44.
Манзилгоҳимиз: 700099, Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси, 118-уй,607-хона

Вақтидир безамоқ умр дафтарин

ФАЙЛАСУФ ОЛИМ

Тарихга назар солсак, бадиий ижодда мактаб яратган шоир ва адиблар ўз навбатида нафосат оламини инжа таҳлил қилган, ижод соҳибининг ўзига хослигини белгилай олган, шунингдек, бадиий маҳоратга эришиш сирларини кўрсатиб беролган адабиётшунос олим ҳам эканликларига гувоҳ бўламиз. Бунга мисоллар кўп. Навоий, Бобур, Ойбек, Уйғун, Ҳ. Олимжон, М. Шайхзода, А. Қаҳҳорлар ана шундай алломалар саналади. XX аср ўзбек шеъриятининг довруғини оламга ёйган, бу борада мактаб яратган Ғафур Ғулом ҳам адабиётшунос олим сифатида ўз замондошлари орасида ажралиб туради.

Унинг тадқиқотларини ҳисоблаганда юздан ошади. Бу тўрт фазилатга эгалиги билан алоҳида аҳамият касб қилади: тарихий ҳақиқат ўз ифодасини тўғри топганлиги; янги маълумот бера билганлиги ва янги фактларга бойлиги; фалсафий ва назарий жиҳатдан теранликка эгалиги; муаммоли масалага ойдинлик кирита олишлиги жиҳатидан ўзига хосдир.

Масалан, 1935 йилда ёзилган «Гулистон» журнали тўғрисидаги илмий мақоласини ўқиган киши бирданига учта янгилик олади. Яъни журналнинг тарихи билан танишади, дастлабки номи «Машъала» бўлганлигини билади ва унинг «Ер юзи» журналидан фарқини англайди.

Шу йили ёзилган яна бир мақоласида эса С. Айнийнинг «Қуллар», Ҳ. Шамснинг «Душман», «Ҳуқуқ», А. Қодирийнинг «Обид кетмон», А. Қаҳҳорнинг «Сароб», Шокир Сулаймоннинг «Бўрон олдида» романлари, К. Яшиннинг «Гулсара», «Номус ва муҳаббат» пьесалари, Умаржон Исмоилийнинг «Ҳоди билан Шоди», З. Фатхуллиннинг «Ғунчалар», Абдуҳамид Мажидийнинг «Отсиз» музикали драмалари ҳақида гап боради. «Тўғрисини айтганда, танқидчилигимиз жуда орқада қолмоқда. Бизнинг кўпгина шеърий тўпламларимиз, ҳатто янги чиққан йирик повесть, романларимиз танқидчилик эътиборидан четда қолмоқда», — деб ёзадики, муаллиф мазкур фикр бугунги адабий танқидчилик хусусида гапирилгандек шу соҳа одамларини сергаклантиради.

Ғафур Ғуломнинг адабиётшуносликка оид тадқиқотлари ичида 1939 йилда ёзилган «Фольклордан ўрганайлик» тадқиқоти алоҳида аҳамиятга эга. Маълумки эртак, достонлар халқ ҳаёти, тажрибасидан туғилган донолик асосига қурилади.

«Уч оғайни ботирлар» эртагидан биламизки, Кенжа ботир икки акасига қараганда ақллироқ, Жаҳон статистикасининг маълумотига кўра, Моцартдан бошқа биринчи фарзанддан донишманд чиқмаган. Уларнинг деярли барчаси учинчи ёки тўртинчи фарзандлардир.

Буни бугунги тиббиёт ирсият билан боғлиқ, деб ҳисоблайди. Ваҳоланки, XX аср табобатининг янгилик деб билган нарсасини халқимиз минг йиллар олдин ўз эртаги орқали айтиб қўйган. Мазкур фикрларимиздан шундай хулоса ясаш мумкинки, Ғафур Ғулом бекорга фольклордан ўрганайлик деб бонг урмаган. «Халқ ижодининг ажойиб хусусиятларидан яна бири шуки, миллий айирма бўлмаганидай, жуғрофий чегара ҳам йўқ», — деб ёзади Ғ. Ғулом. Бу фольклорга берилган жуда тўғри баҳодир.

Ғафур аканинг «Муқимий ва Муҳайи» тадқиқотида икки сиймо муносабатларида давр зиддиятлари очиб берилади, шеърият бобидаги истеъдодлари қайд қилинади ва ғазалларидаги лирик қаҳрамонлар беғараз, қалби пок, кечиримли, истеъдодга тан берувчи шахс эканлиги уқтирилади. Бу билан Муқимий шахси хусусидаги билимимизни бойитади, шунингдек, Муҳайи ҳақида бирмунча кенг маълумотга эга қилади.

Ғафур Ғуломнинг «Демократ шоир», «Атоий эмас, Отойи», «Икки Машраб», «Шарқнинг буюк шоири ва мурафаккири Абдураҳмон ибн Аҳмад Жомий» каби тадқиқотларида мумтоз адабиётнинг муҳим муаммолари ҳал қилиб берилган. Устоз ҳозирги замон ўзбек адабиёти масалалари хусусида ҳам қатор илмий мақолалар ёзган. «Поэтикамизни тобора такомиллаштирайлик» мақоласи шулар жумласидандир. Мазкур мақола ўзбек шеъриятида 40-йилларнинг бошида ижод қилган ёшлар асарларининг таҳлилига бағишланган.

«Собир Абдулланинг ижоди ҳақида» номли иши жиддий тадқиқотлар сирасига киради. Унда Собир Абдулла ҳақида кенг маълумот бериш билан бирга, шеърлари мавзу жиҳатидан таҳлил қилинади. Яъни, шеърий шакллардан фойдаланишдаги ютуқлари қайд қилиниши билан бирга унинг Муқимий, Фурқат асарларининг энг яхши анъаналарини давом эттираётганлиги уқтирилади. Бу жажжи тадқиқотнинг яна бир ўзига хослиги С. Абдулла шеърларидаги услубий хосликни адабиётшунос илғаб ололмаган жиҳатларини шоирона дид, кўз билан ҳис қила олишидадир.

Ғафур Ғуломнинг қатор тадқиқотлари рус, қардош ва жаҳон адабиёти ёзувчилари ижодига бағишланган. «Кураш ва дўстликнинг жасур куйчиси». «Атоқли ҳинд ёзувчиси Прем Чанднинг ҳаёти ва ижоди» каби ишлар бунга мисол бўла олади.

Адабиётшуносларимиз ҳамиша Ғафур Ғулом шеъриятидаги фалсафийлик ва тарихийликни таъкидлашади. Ҳақиқатан ҳам шундай. Ўйлаймизки, унинг шеъриятидаги бу фазилатнинг замини адабиётшунос олимлигидадир.

Ҳакимжон КАРИМОВ.

ДЕҲҚОН АШРОФ АВЛОДИ

«Мен шу халқнинг шоириман! — дейди устоз санъаткор Ғафур Ғулом фахр билан. — Менинг ҳам кундалик ҳаётим респбуликамнинг ҳаёти билан чамбарчас боғлиқ. Пахта ишини қанчалик кўкларга кўтариб мақтасам, бу энди қисман ўз-ўзимни ҳам мақташ бўлади. Агар ёзолганларим умумий ишимизнинг ривожига бир баҳя бўлса ҳам манфаат етказса, ўзимни бахтиёр санайман. Сизнинг шу шарафли меҳнатингиз, чинин айтганда, шу муқаддас заминнинг ҳам асл мазмунидир!».

Деҳқон ашроф авлодига мансублигидан ҳамиша ифтихор қилиб келган шоир қишлоқ меҳнат аҳлини дилдан эҳтиром этар, уларни астойдил улуғлар эди. Пахтакорнинг жасорати, ғаллакорнинг шижоати, соҳибкорнинг маҳорати, чўпоннинг саховати, агрономнинг заковати, хуллас, эл дастурхонига ноз-неъматларни тўлдирувчи, юрт аҳлини кийинтирувчи замин заҳматкашларининг олижаноб ишамаллари унинг шоҳ сатрларида муносиб ифодасини топган эди.

Муболағасиз айтиш мумкинки, республикамизнинг қайси вилояти, қайси райони, қайси қишлоғида бўлмасин, у бормаган, кезмаган, пахта, ғалла даласи, боғ-роғлари, яйловлари йўқ эди. Қишлоқлардаги хўжаликларнинг каттадан-кичик аъзоларидан кўплари унинг яқин танишлари, қадрдон дўстлари эди. Биз ана шундай ажойиб киши — моҳирона тавсиф — тасвирларнинг ёзувчи асарларининг ўчмас саҳифаларида аён кўрамиз.

Далаларимизда экиш-тикиш бошланиб, ёз бўйи ҳосил учун тинимсиз кураш борадиган, ниҳоят юқори ҳосил йиғиб-териб олинадиган долзарб кунлардан кеч кузагу келаси йилга замин тайёрланадиган шудгорлашгача, қиш ичи катта-кичик тайёргарликларигача деҳқоннинг, чўпоннинг, механизаторнинг ёнида бўлар, унга меҳр сўзлари билан мадад берар эди. Саратон жазирамасида чопиқчи ўрнига қуёш тиғига яғринини тутиб беришга, ташналаб ғаллакорга булоқ суви узатишга, илк аёзда бармоқлари увишган теримчининг қўлларини нафаси билан иситишга, хуллас, том маъноси билан ҳамкор-ҳамдаст шу замондошларига самимий меҳр-муҳаббати чексиз эди.

Бошқа бир қайдларимда айтган сўзларимни такрорлаб бўлса-да, ҳозиржавоб, тиним билмас забардаст устоз адибимиз қишлоқ меҳнат аҳли билан йил — ўн икки ой мулоқотда бўлганидан гувоҳлик берувчи бир мисолни келтириб ўтмоқчиман.

1963 йил кузининг икки-уч ойидаёқ пахтакор деҳқонларимизнинг шарафли, жасоратли меҳнатларини улуғлаб бир неча публицистик мақола, терим долзарб нуқтасига етган ноябрнинг йигирмагина куни мобайнида республикамизнинг қарийб барча вилоятларида бўлиб, барча вилоятлар пахтакорларининг жасоратлар ҳақида «Қизил Ўзбекистон» газетасида очерклар эълон қилди.

Мана Ғафур Ғуломнинг 90 йиллик тўйи байрам қилинаётган тантанали кунларда унинг кўзлари мустақил республикамизнинг дала-қишлоқларига умидбахш нигоҳ билан тикилиб турибди:

Яна ёли таралур улоқларда толиқмас,
Шер ўмров, темир туёқ чопқир қора байирнинг,
Яна қадри ошади онамиздай муқаддас,
Ҳар қаричи муборак дахлсиз, азиз ернинг.

Ваҳоб РЎЗИМАТОВ.

Ўзбек халқининг оташин фарзанди, истеъдодли шоир Ғафур Ғулом дала меҳнаткашлари ҳузурида тез-тез бўлиб турарди. Ўлкамизнинг сўлим ва гўзал табиати, чексиз бепоёнлиги унга жўшқин илҳом бағишлар эди. Бободеҳқон меҳнатини улуғлаб ёзган асарлари уни шон-шуҳратга буркаб, элга танитди.

СУРАТДА: шоир Ғафур Ғулом пахта даласида.

Г. ПЕРМЕНОВ олган сурат.

ҚУЛЛИЁТИ БЕДИЛ

Юрагинг бўлса сен ҳам уни қон қилу бўл соҳиб нашъа. Май бўлишлик фақат узум донасига хос эмас.

БЕДИЛ.

Ғафур Ғуломнинг уйида шоирлар, санъат аҳли, устознинг дўстлари тез-тез йиғилишиб, шеърият суҳбатлари — «нафис мажлислар» қурганлари ҳаммага маълум ва машҳур. Ушбу ҳикоячани менга Ўзбекистон Республикаси Энергетика вазири муовини бўлиб ишлаётган Тўйчи Аҳмедов айтиб берган. У Олим Хўжаевдан эшитган экан.

Ғафур Ғуломнинг уйидаги зиёфатлардан бирида Олим Хўжаев ҳам бўлган экан. Суҳбат давомида Бедилнинг бир байти ўқилиб, бир неча меҳмон турлича шарҳлабдилар, бу байтни ўзи қандай тушунишини Олим ака ҳам айтибди. Ғафур Ғулом ва яна кўпчилик меҳмонларга шу шарх анча маъқул бўлибди. Эҳтироси кучли Ғафур Ғулом беҳад хурсанд бўлиб кетиб, Бедилнинг куллиётини олибди-да:

— Олим, шу китоб сенга совға, ўқиб юрасан. Бедилнинг энг қадимий куллиётларидан, — дебди ва унинг: «йўқ, Ғафур ака, китоб ўзингизга керак бўлади, қўйинг», дея илтижо қилишига қарамай, қўлига тутказибди.

Анча вақт ўтиб, меҳмонлар тарқалишаётган пайтда Ғафур Ғулом Олим Хўжаевни эшик олдида тўхтатиб:

— Шошма Олимжон, мана бу китобингни менга ҳадя қил. Сен ҳам бир тантилик билан менга бир совға берсанг берибсан-да, — дебди Олим аканинг қўлтиғидаги китобни кўрсатиб. Шунда Олим Хўжаев кулиб:

— Ғафур ака, бу китоб Бедилнинг энг қадимий қўлёзма куллиётларидан бири, мендан Сизга эсдалик бўлсин, — дебди.

Дўстлар қучоқлашиб хайрлашибдилар.

Урфон ОТАЖОН.

УЙИМИЗ БИР ДУНЁ ЭДИ

Уйимиз — бир дарё эди, боғимиз сўлмас чаман, дастурхонимиз тўкин, давра гавжум, сўзлар шакару бол эди... Мен хонадонимиздаги самимийликни тиниқ чашмага қиёслайман, киши ундан шимиргани сайин чанқоғи қонмайди, яна ва яна ҳўплагиси келаверади...

Дадамлар билан мулоқотда бўлган одам, албатта, бошқача бир тасаввур ҳосил қилар эди. У зот гўдаклардек соф, содда, зукко, донишманд, ҳазилкаш, инсонпарвар бир киши эди. Буни ҳатто ёш бола ҳам бир-икки оғиз сўзлашгач, сезиб у кишидан ажрала олмай қолар эди. Дадамлар бировнинг орқасидан гапириб юрмас, ўйлаганини дангал сўзлагувчи киши бўлганлари учун ҳам барчага баробар, қадрдон дўст эдилар. Уйимизга келган бирор одам ранжиб, кўнгли тўлмай кетган эмас.

У киши таниқли ёзувчилар билан ҳам, эндигина ёзишни бошлаган қаламкашлар ва истеъдодли шогирдлари билан ҳам бирдек муносабатда бўлар эдилар. Дадамга тенгдош, суҳбатдош одамлар билан гаплашиб қолсангиз, албатта у кишининг аввал ўзингизга маълум бўлмаган бирор фазилатини билиб оласиз.

Дадам йирик ёзувчи, Садриддин Айнийни ўзларининг устозлари деб билганлар. Абулқосим Лоҳутий, Усмон Носир, Ҳусайн Шамс ва бошқалар билан дўст бўлганлигини эшитганмиз.

У кишининг Ҳабибий, Собир Абдулла, Ғайратий, Миртемир, Умаржон Исмоилов каби адиблар билан бўлган дўстона муносабатлари ҳам кўпчиликка аён. Дадам ўзбек совет адабиётининг улкан арбоблари — Ойбек, Ҳамид Олимжон, Яшин, Уйғун ва Мақсуд Шайхзодалар билан жуда қалин дўст эдилар. Дадам «Қадрдон дўстимнинг юбилейи», «Ойбек — ёзувчи ва олим», «Менинг ярим асрлик дўстим», «Абдураҳим Ғайратий деган ўртоғим тўғрисида», «Аброр Ҳидоятов» каби кўплаб мақолаларида бу алломалар истеъдодига катта баҳо бериш билан бирга шахсий муносабатлари ҳақида ҳам тўлқинланиб ёзадилар:

«Тошкентда Ҳадра деган жой бор. Ана шу ерни марказ деб билиб оёқлари ярим километрли паргор қўйиб бир доира чизсангиз, эски Қўрғонтеги, Қўғирмоч, Дегрез, Говкуш ва Девонбеги маҳаллаларини ўз ичига олган доира ҳосил бўлади. Шу маҳаллада Ойбек (Муса), Зиё Саид, Ойдин опа, Ғайратий (Абдураҳим), академик, фан доктори Асқаров, фан доктори Нажмиддинов, Аброр Ҳидоятов, мен ва бошқалар туғилганмиз...».

Эсимда, дадам бир неча марта ўша ёшлик йилларида бирга ўсган, бирга хизмат қилган дўстларидан ҳар бирининг ҳаёт йўлини, уларнинг озод меҳнат туфайли қандай муваффақиятларга эришганлигини эслаб бир асар ёзмоқчи эдилар. Афсуски насиб қилмади.

Аямнинг айтишларича, акам Улуғбек боғда туғилган эканлар. Ўша йили куз вақтли бошланиб дала ҳовли совиб кетиб, шаҳарга кўчишадиган бўлишганда Ойбек домланинг ўзи келиб, дадам билан аямни шаҳар ҳовлимизга кўчириб қўйган эканлар. Бу воқеани ҳали-ҳали эслаб куладилар.

Дадам Ойбек домла билан бирга республикамизнинг жуда кўп шаҳар ва қишлоқларига бир неча бор сафар қилганлар. Улар бирга юришни, узоқ йўлларда йўлдош бўлишни яхши кўришар, шунинг учун Ўрта Ер денгизи бўйлаб сафарга ҳам бирга боришган эди. Ойбек домла дадам билан доимо бел олишишиб кўришарди. Домла ҳушчақчақ, ҳазилкаш дўстини кўрганда хурсанд бўлиб кетарди. Дадам дарров аскияга ўтардилар. Шунда Ойбек домла:

— Вой Ғофур-ей, яхши-яхши, — деб икки қўлларини ёзиб роса кулар эди. Бундай самимий дўстона учрашувлардан, ҳазил-ҳузул гаплардан домланинг кўнгли кўтарилиб, бир неча кун кайфияти яхши бўлиб юрар эканлар. Зарифа опа шундай деб эслайди. Дадам Ойбек ижодига жуда юксак баҳо берардилар.

Ҳозирги мустақилликка эришганлигимизни кўрсалар, ахир бу кунларни дадам қандай орзиқиб кутганлар. Шеърларида озодлик, тенглик, биродарлик, истиқлолни куйлаганлар-ку. Агар шу кунларга етиб келганларида Президентимизнинг ёзувчилар билан бўлган учрашувидаги уларга айтган қимматли маслаҳатларига лаббай деб жавоб айтардилар. Бу шеърлар ватанга меҳр, ўзбеклик ғурури билан тўлиб-тошган бўлур эди.

Мақсуд Шайхзода дадам вафотларидан 100 кун кейин «Ғафурга хат» деган шеър ёзган эди. Ваҳоланки, бу шеърни фақат авлодлар ўқийди, холос. У киши дадамлар билан 1928 йилда Озарбайжондан Тошкентга келганларида танишиб, дўстлашиб қолишган.

Шайх амаки дадамни яхши тушунадиган, дилкаш, ҳамфикр, ҳазилкаш дўстларидан эдилар. Агар дадам Шайхзода амакимни бирор кун кўрмай қолсалар дарров аямга «Онаси, ўртоғингизга телефон қилинг, Шайхни кечқурунга овқатга олиб келсин, соғиндим», дер эдилар. Улар келишарди. Шайхзода амаким дадам билан ишхонада шахматми, картами ўйнашар, аям билан Сокина холам меҳмонхонада суҳбатлашиб ўтиришарди. Баъзан шеърхонлик бўларди.

Уйимиз бир дарё эди. Боғимиз сўлмас чаман, дастурхонимиз тўкин, давра гавжум, сўзлар шакару бол эди. Сизнинг бу ўқиганингиз — эсдаликлар, ҳурматли ўқувчилар, ана шу дарёнинг бир томчиси, холос...

ОЛМОС

ГАВРИЗАНГАР ЧЎҚҚИСИДАЙ ВИҚОРЛИ

Шоир кўзи — халқнинг кўзи. Шоир сўзи — халқнинг ўзи. Мен урушни, Улуғ Ватан урушини урушдан анча кейин устоз Ғафур Ғуломнинг сўзда қолган кўзларида кўрганман:

Зўр карвон йўлида етим бўтадек
Интизор кўзларда халқа-халқа ёш.
Энг кичик заррадан Юпитергача
Ўзинг мураббийсан, хабар бер, Қуёш.

Бу фарёд — ўкирган арслоннинг наърасидек, бу фарёд қай шеърда бор?!

Карвон Хизр назар қилган шоир Шайх Саъдийнинг «Сорбон оҳиста меравед...» деб бошланадиган ғазалидаги карвонмас. Карвон — «Туркисиб йўлларида»ги «Устига бут ва тасбеҳ ортган карвонлар»мас. Карвон, халаскор карвон. Карвон фақатгина ўзбекистонликларнинг ўзидан бир миллион 200 мингдан ортиқ кишини жангоҳларга ташиган қизил эшелонлар. Йўл ҳам — «Туркисиб йўлларида»ги «кўп қадим йўллар»мас. Йўл — янги йўл, йўл — жонларга чийланиб ўқ ва қонга ийланган йўл.

Бу юртнинг шоири кўп, камёби — Ғафур Ғулом. У —27 ёшидаёқ «Иқтидорим гавризангар чўққисидай виқорли» дея олган. Не бахтки, бу иқтидор шарқнинг буюк шоирини то умрининг охиригача ҳам тарк этгани йўқ.

Бу юртнинг адиби кўп. Ноёби — Ғафур Ғулом. Устоз Ғафур Ғуломни унда камёб, бунда ноёб қила олган фазилат қуйма десангиз қуйма, туғма десангиз туғма, миллий идрокларию миллий тафаккурида. Уни ердан гавризангар чўққисига кўтарган «Ғунча очилгунча ўтган фурсатни, капалак умрига қиёс этгулик» қабилидаги бир қарасанг Навоий, бир қарсанг Бедилона, сўфиёна шеърлармасмиди?

«Нечоғлик тирик жон бўлса Ватанда» уруш унинг қисматига даҳлдор, Улуғ Ватан уруши бу! Уруш — юракларга чўккан тирик хотира. Уруш — сийнамизда қолган осколка. Ҳали-ҳали қалбимиз нозик сейсмик станция — зилзилалар тингани йўқ. Тинмайди ҳам. Уруш — кўзимизга синган ғариб манзара.

Ғалаба! «Нечоғлик тирик жон бўлса Ватанда». Бу сўз бирдай муштарак туйғу. Бирдай тааллуқли сўз. Бу сўз шаҳидларнинг кўксида ёнган ўқ аралаш бир армон.

Фахрлансак арзийди. 1945 йил 9 майда Берлиндан Москвага Ғалаба байроғи ва маълум имзо фашистлар Германияси таслим бўлганлиги ҳақидаги актни олиб келган самолёт экипажи таркибида бир ўзбек — Абдусамат Тойметов ҳам бор эди. Абдусамат Тойметов Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатган жасорати учун мукофотланган 120 минг ўзбекистонликнинг тимсолимасми? Улардан 282 нафарига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилган.

Ўзбекларнинг миллий ғururига айланиб қолган бундай фактларни кўплаб келтириш мумкин.

«Жаҳоннинг катталиги аниқ
ўлчагунча йўқ,
Ҳар ҳолда бир солдатнинг қалбидан
кичик бўлур».

Демак, дунё ўзбекнинг юрагидан кичикроқ.

Буни Ғафур Ғулом айтган. Она Ўзбекистонини — «Қизларнинг қош узра қийғоч бўркисан» деб айтолган иқтидори гавризангар чўққисидай виқорли ўзбекларнинг мард ўзбек шоири айтган.

Анвар ЭШОНОВ.

«Қишлоқ ҳақиқати» газетаси жамоаси таҳририят ходими М. Ёқубовага онаси **Инобат АБДУРАҲМОНОВА**нинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этиб, ҳамдардлик билдиради.

«Каршистрой» бирлашмасининг ичимлик сув таъминоти бошқармаси жамоаси шу бошқарма бошлиғи **Ботир АБРИЕВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан оила аъзоларига ва қариндошларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир Н. ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Н. ҚАЮМОВ, М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Ҳ. РАҲМАТИЛЛАЕВ, М. ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. ҒОФУРОВ, (масъул котиб), Н. ОРИФЖОНОВ, К. РИХСИЕВ, Э. ИБРОҲИМОВ, Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Узплодоовошчвинпром» концерни, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Қишлоқ ҳақиқати» журналистлари жамоаси.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб—33-09-93, Масъул котиб ўринбосарлари—32-56-25. Деҳқончилик бўлими—32-56-35, 32-54-51, 33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими—32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими—32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000096. Буюртма Г—223. 31890. нусхада босилди, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишган топширилди — 20.00 Босишган топширилди — 20.00

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6.